

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG/ 101-1/322 /03858

Ankara

22 / 6 / 1994

TURKIYE BUYUK MILLET MECLISI BAŞKANLIĞINA

"7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Hukmünde Kararname" bugünkü Resmi Gazete'de yayımlanmış ve Anayasa'nın 91 inci maddesi uyarınca bir sureti ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Tansu ÇİLLER
Başbakan

- Eki _____ :
- 1- Kanun Hukmünde Kararname
 - 2- Gerekiye
 - 3- Resmi Gazete (10 adet)

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Komisyon	- Sanayi ve Tek. ve Tic. - Plan ve Bütçe
Tarih	27.6.1994 1/726
G. No	2 / K. U. B.
BAŞKAN	Koç

Not : Verilecek cevaplarda Daire adının, yazı tarih ve sayısının açıklanması.

GENEL GEREKÇE

Sigortacılık ekonomik ve sosyal gelişmenin vazgeçilmez bir parçasıdır. Sigortacılığın yaygınlaşması, hayat, hastalık ve emeklilik sigortaları ile sosyal güvenliğin kapsamı genişleyecek, bu alanda biriken fonlar ise ekonomik ve sosyal gelişmeye katkıda bulunacaktır. Sigortanın, mal varıklarının ve işletme sermayelerinin korunmasını sağlaması yönüyle de ekonomik faaliyetlerinin güven içerisinde yürütülmesine olanak sağlayacaktır.

Sigorta sözleşmesi ile üçüncü kişilere çeşitli tehlikelere karşı teminat veren kuruluşlar, sözleşmede yer alan tehlikenin gerçekleşmesi halinde verdikleri teminatı derhal karşılayabilmeleri, sigorta hizmetlerini düzenli ve sağlıklı biçimde sürdürebilmeleri, kısa ve uzun süreler için verdikleri teminatın karşılığının bulunması bakımından mali bünyelerini sağlam tutabilmeleri, fon yaratarak ekonominin gelişmesine katkıda bulunmaları yönlerinden devletin düzenlemelerine ve denetimine tabi tutulmaktadır.

Devletin gözetimi, sigorta piyasasının sağlıklı işlemesi için pazarlama kanalları, eksperlik ve aktüerlik gibi sigorta yardımcı hizmetlerinin faaliyetlerini de kapsamaktadır.

Ülkemizde sigortacılığın tarihi oldukça yenidir. 1990 yılı istatistiklerine göre, 64 ülke arasında yapılan bir sıralamada, kişi başına düşen net özel sigorta prim gelirleri bakımından ülkemizin 54'üncü, toplam sigorta primlerinin gayrisafi milli hasılaya oranı yönünden 60'ıncı sırada yer alması, bu gerçeği tartışmasız biçimde ortaya koymaktadır.

Sigorta sisteminin yeterince gelişmemesinde, toplumun alışkanlıkları kadar, sigorta şirketlerinin istenilen mali büyüklüğe ulaşmalarının da payı bulunmaktadır. Şirketler, devlet korumacılığı altında ve piyasaya giriş ve çıkışın olmadığı bir ortamda vücut bulan belirli ve sabit bir kâr marjı ile yetinmişler, sisteme yeterince fon yaratamamışlardır. Sigorta hizmetinin dağıtım kanalları sağlıklı gelişmemiştir. Sigortacılığın gelişimi toplumun gelir düzeyi ile doğrudan ilişkili bulunmakla birlikte, sigortacılık sigortalı olabilecek kişilere yeterince tanıtılmamıştır.

Günümüzde, dünya ekonomisinde, ülke ekonomilerinin bütünleşme süreci içerisinde girdiği, bölgesel işbirliği ve pazar ortaklığı kavramlarının gelişmesine rağmen dünya ticaret hacminin artırılması için korumacılık önlemlerinin kaldırılması eğilimlerinin egemen olduğu görülmektedir. Bu süreç içerisinde, Türkiye Avrupa Birliği'ne üyelik başvurusunda bulunmuştur.

Bütün bu gelişmeler, sigorta şirketlerinin her türlü çağdaş sigortacılık hizmeti veren, fon yaratan, ülke dışında da sigortacılık yapan, diğer ülkelerin sigorta şirketleri ile rekabet yeteneğine sahip bir teşkilatlanma içerisinde olmasını gerektirmektedir.

Türkiye'de sigortacılık alanında en büyük değişim, 1990 yılı içerisinde zorunlu sigortalar ile hayat sigortaları dışında tarifelerin serbest bırakılması ve her sigorta şirketinin kendi tarifelerini yapmasına izin verilmesidir. Bu anlayış içerisinde sigorta şirketleri, fiyatlarını, verilerine göre kendileri belirlemektedirler. Ancak tarifelerin serbest bırakılması sigorta şirketlerinin mali bünyelerinin daha etkin bir şekilde denetlenmesini de gerektirmektedir.

Bütün bu açıklanan gelişmeler çerçevesinde, 3991 sayılı Bankalar Kanunu, Sigorta Murakabe Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu'nun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yetki Kanunu'na dayanılarak bu Kanun Hükmünde Kararname hazırlanmıştır.

Hazırlanan Kanun Hükümünde Karamame'nin temel ilkeleri şöyle sıralanabilir.

- 1) Sigorta şirketlerinin hayat ve hayat dışı işlemlerde uzmanlaşmalarını sağlamak amacıyla bu tür şirketlerin ayrı olarak kurulması zorunlu kılınmıştır.
- 2) Hayat sigortası primlerinin tasdik, zorunlu sigortalann primlerinin idarece tesbiti esası getirilmiş, bunun dışındaki sigortalann tarifeleri serbest bırakılmıştır.
- 3) Kendilerine prim tahsil etme ve sözleşme yapma yetkisi verilen acentelere Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği tarafından tutulacak sicile kaydolma zorunluluğu getirilmiştir.
- 4) Gelişmeler rekabet gücü yüksek, özkaynağı güçlü, büyük şirketlerin varlığını gerektirmektedir. Bu nedenle, şirketlerin özkaynaklarının güçlendirilmesine yönelik önlemler alınmaktadır. Buna göre;
 - a) Kuruluş için gerekli asgari sermaye 50 milyar TL den 200 milyar TL ye yükseltilmiştir. Bu miktar DİE toptan eşya fiyat endeksine göre arttırma yetkisi Bakanlığa tanınmıştır.
 - b) Sigorta ve reasürans şirketlerinin ayıracakları karşılıklar ayrıntılı olarak düzenlenmiş, özellikle hayat sigortalannındaki matematik karşılıklann daha erken tesis edilmesi için gerekli hukuki düzenlemenin çerçevesi oluşturulmuştur.
 - c) Teminat olarak kabul edilecek değerlerin cinsi, toplam değerler içindeki azami payı, hesap tarzı, miktarları, yatırıma süreleri, değerlendirme esasları ve teminatlara ilişkin ana hükümler Kanun Hükümünde Karamame ile düzenlenirken teminatlara ilişkin diğer hususların düzenlenmesi yönetmeliğe bırakılmıştır.
 - d) Mali bünyesinde bozulma görülen sigorta ve reasürans şirketlerinin bu durumlarının düzeltilebilmesine ilişkin alınacak tedbirler ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.
- 5) Hayat sigortalannın son yıllarda hızla gelişmesine paralel olarak sigortalıların hak ve menfaatlerinin azami derecede korunmasını teminen hayat sigortalanna ilişkin ayrıntılı düzenleme yapılmasına olanak sağlanmıştır.
- 6) Hayat sigorta şirketlerine aktüer çalıştırılması zorunluluğu getirilmiştir. Özellikle aktüerlerinin sigorta şirketinin rizikolara ilişkin primlerin belirlenmesinde, yeni ürün geliştirilmesinde ve sağlıklı bir portföy yapısının oluşturulmasındaki önemine istinaden aktüerler ile ilgili hususların düzenlenmesi yönetmeliğe bırakılmıştır.
- 7) Sigorta şirketlerinin faaliyetlerine güven içerisinde devam etmelerinin mümkün olmadığı ve faaliyetlerine belli süre ara verdikleri durumlarda faaliyet izinlerinin iptali ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Özel sigorta sözleşmeleri ile ilgili faaliyetlerde bulunan gerçek ve tüzel kişileri kapsamına alan ve bu nedenle de kendi yasaları gereği hastalık, yaşlılık, malûllük gibi sosyal sigortaları icra eden kuruluşlar ile aynı uzmanlık alanı olan ihracat kredi sigortası ile faaliyet gösteren Türkiye İhracat Kredi Bankası'nın ihracat kredi sigortasına ilişkin faaliyetlerini kapsam dışı bırakan Kanun Hükmünde Karamame; sigortacılık sektörünün, açık ve objektif kurallar içerisinde sağlıklı bir şekilde gelişmesini, sigortacılık faaliyetinde bulunan kişi ve kuruluşların denetlenmesini ve sigortalıların korunmasını amaçlamaktadır.

Maddede bahsi geçen konularla ilgili olarak kavram birliğini ve kanun metni içerisinde kısaltmalara gidilerek tekrarlardan kaçınmak suretiyle daha kolay anlaşılabilirliği sağlamak üzere tanımlara yer verilmiştir.

Madde 2- Özel sigortacılık faaliyetlerinin ekonomideki önemi ve yaygın bir kitleyi ilgilendirmesi bakımından bu kuruluşların idarenin iznini alarak kurulmaları gerekmektedir.

Sigortacılık, toplumun geniş bir kesimine hitap eden, güven unsuruna dayalı teknik bir ticari faaliyet olduğundan, bu faaliyetlerin münhasıran sigortacılık ve reasürans işlemleri yapmak üzere kurulmuş anonim şirketlerce yapılabileceği öngörülmüştür. Diğer taraftan, sigorta şirketlerinin, diğer ülke uygulamalarında olduğu gibi, karşılıklı yardımlaşma esasına dayalı olarak kooperatif şirket şeklinde de kurulabileceği bu madde ile hüküm altına alınmış olup anonim ve kooperatif şirket şeklinin sigortacılık faaliyetlerinin gerektirdiği hukuki biçime uygun olması dolayısıyla özel sigortacılığın halihazırda olduğu gibi sadece bu hukuki şirket statülerinde teşkilatlanması öngörülmüştür.

Sigorta şirketlerinin, bir mali işletmenin sağlıklı bir şekilde idame ettirilmesi ve sigortalılara güven verebilmesi için asgari bir sermaye tesis etmeleri gerekir. Ayrıca, yeni bir sigorta şirketinin piyasaya girmesi, sigorta primlerini kullanmadan gerekli personel ve donanımın temin edilebilmesi bakımından da asgari bir sermayeyi zorunlu kılmaktadır.

Tesis edilmesi gereken en az sermaye tutarının fiyat artışları nedeniyle işlevini kaybetmesini bertaraf etmek amacıyla Bakanlığa, asgari sermaye tutarını Devlet İstatistik Enstitüsü toptan eşya fiyatları endeksini aşmamak kaydıyla artırma yetkisi verilmiştir.

Bu madde ile, hisse senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması ve nama yazılı olması şartı öngörülmüştür. Böylelikle, hisse senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması ile sermaye ihtiyacının nakit olarak konularak kuruluşta likidite, hisse senetlerinin nama yazılı olmasıyla da şirket ortaklarının bilinmesi ve bu hisse senetlerinin devrinde açıklık sağlanması amaçlanmıştır.

Sigorta müessesesi güven unsuru üzerine kurulduğundan şirket kurucularında bazı suçlardan dolayı mahkumiyetlerinin bulunmaması şartı aranmaktadır.

Sınır ötesi faaliyetlere engel olmak amacıyla yabancı sigorta şirketleri Türkiye'de sadece şube şeklinde faaliyet gösterebileceklerdir. Türkiye'de şube açarak faaliyet gösterecek olan yabancı şirketlerin merkez şubeleri de bu Kanun Hükmünde Karamame ile Türkiye'de kurulmuş sigorta ve reasürans şirketlerinin merkezi gibi kabul edildiğinden yabancı sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye'de şube şeklinde faaliyet göstermesi için aranacak şartlar ayrıca düzenlenmiştir. Bu düzenlemeler ile Türkiye'de faaliyet göstermek üzere ruhsatname almamış yabancı sigorta şirketlerinin yurtdışındaki poliçelerini acenteler aracılığı veya diğer pazarlama ve iletişim kanalları ile satmaları engellenmiştir.

Madde 3- Türkiye'de kuruluş izni alan sigorta şirketleri faaliyet gösterecekleri her bir sigorta branşı için ruhsatname almak zorundadırlar.

Ayrıca, bu hükümlerle bir yıldan fazla süre ile yeni sigorta ve reasürans sözleşmelerinin akdedilmemiş olması, kuruluş ve faaliyet esasları ile ruhsatın verilmesinde aranılan şartların ortadan kalkması, sigorta şirketinin mali bünyesinin sigortacılık faaliyetlerini sürdüremeyecek

kadar ciddi bir şekilde bozulmuş olması ve tanınan süreler içinde durumun düzeltilmemesi, ilgili mevzuatla kendilerine düşen yükümlülüklerin yerine getirilememesi ve yetkisiz faaliyet gösteren acentelere acentelik sözleşmesi yapılması hallerinde ruhsatın geçici veya sürekli iptali öngörülmektedir.

Ruhsatların verilmesine veya iptaline ilişkin olarak tescil ve ilân esasları getirilmiştir.

Madde 4- Şirketlerin yönetimden doğan problemlerinin asgariye indirilmesini sağlamak amacıyla bu madde hükmü ile yönetici ve denetçilerde özellikle belirli dallarda eğitim görmüş ve deneyim sahibi olma özellikleri aranmıştır. Ayrıca, sigortacılık sisteminin disipline edilmesini sağlamak üzere sözkonusu kişilerde madde metninde belirtilen suçlardan dolayı mahkumiyetlerinin bulunmaması ile iflas ve konkordato ilan etmemiş olması şartları da aranmıştır.

Hayat sigorta şirketlerinde prim hesaplanması, istatistiklerin değerlendirilmesi, reasürans ihtiyacının belirlenmesi, yatırım politikalarının oluşturulması, yeni ürünlerin hazırlanması, uzun vadede şirketin sağlıklı bir mali yapıya ve portföye kavuşması açısından sigorta portföyünün düzenli ve sağlıklı geliştirilmesini sağlamak amacıyla da aktüer istihdam etmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Madde 5- Sigorta ve reasürans alanlarında faaliyet gösterecek şirketlerin anasözleşmelerinde idarenin haberi olmaksızın değişiklik yapmaları engellenmekte ve böylece Kanun'a uygunluk denetimi sağlanmaktadır.

Madde 6- Maddeye göre sigorta şirketlerinin hayat ve hayat dışı sigorta ana gruplarından sadece birinde faaliyet göstermeleri gerekmektedir. Metinde bahsedilen hayat grubundan maksat Türk Ticaret Kanunu'nda bahsi geçen Can Sigortalı olmakla beraber Avrupa Birliği Mevzuatına uyum sağlamak amacıyla hayat ve hayat dışı ifadeleri kullanılmıştır.

Gerçekten de hayat sigortacılığının hayat dışı türlerinden tamamen farklı olan yapısı, fonlarının ve sözleşmelerin uzun vadeli olması nedeniyle hayat dışı (kaza, nakliyat vs.) sigorta faaliyetlerinden ayrılmasının zorunluluğu ortadadır. Bu aynı bütün gelişmiş ülkelerde görülen yaygın bir uygulamadır.

Kanunda sadece ana sigorta grupları belirlenmiş olmakla beraber bu gruplara girebilecek sigorta branşlarını tesbite Bakanlık yetkili kılınmıştır.

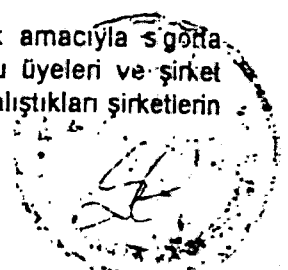
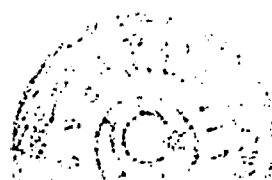
Sigorta şirketlerinin hayat ve hayat dışı ana gruplarından birisinde çalışarak uzmanlaşmaları öngörüldüğünden halen her iki sigorta ana grubunda faaliyet gösteren sigorta şirketlerinin hayat sigortası portföyünün, hayat grubunda faaliyet gösteren bir sigorta şirketine devredilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Madde 7- Madde ile mali alanda faaliyet gösteren sigorta şirketlerinde ortakların denetiminden öneminden dolayı belirli oranlarda yapılacak hisse edinimleri idarenin iznine tâbi tutulmuş ve buna bağlı olarak sözkonusu izni almaksızın yapılan hisse edinilmesinin ve elden çıkarılmasının yaratacağı hukuki sonuçlar düzenlenmiştir.

Türk Ticaret Kanunu ile bir anonim şirkette sermayenin %10 ve daha fazlasına sahip olan ortaklara bazı özel haklar tanındığından sigorta ve reasürans şirketlerinin sermayesinin %10 ve daha fazlasına sahip olan ortaklarda kurucularda istenen nitelikler aranmıştır.

Madde 8- Sektörde önemli bir yer alan sigorta acenteleri ile tali acenteler ve acentelik hizmeti yapanların disipline edilmesi amacıyla acentelik yapacak kişilerde aranacak özellikler düzenlenmiştir.

Uygulamada görülen merkez acentelik uygulamasına engel olmak amacıyla sigorta reasürans şirketlerinin yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile müdürler kurulu üyeleri ve şirket adına imza atmaya yetkili olanlar ile herhangi bir şekilde istihdam edilenlerin çalıştıkları şirketlerin

acenteliğini yapamayacakları gibi, şirketleri adına yapılacak sigorta sözleşmeleri için de tali acentelik yapamayacakları madde ile hüküm altına alınmıştır. Ancak, bankalar bu hükmün dışında tutulmuştur.

Prim tahsili ve sigorta sözleşmelerinin akdedilmesi sigortacılığın en önemli konularından biri olduğundan bu yetkileri haiz sigorta acentelerin denetimi de ayrı bir önem kazanmaktadır. Bu nedenle sigorta sözleşmesi yapma ve prim tahsil etme yetkileri verilen sigorta acentelerinin Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği nezdinde tutulacak Sicile şirketin bildirimini üzerine kaydolacağı hükmü getirilmiştir.

Acentelik sözleşmeleri sigorta şirketleri ile sigorta acenteleri arasında yapılan iki taraflı bir sözleşme olduğundan bu sözleşmenin diğer tarafı olan sigorta şirketlerinin de, denetimlerini sağlamak amacıyla acentelik yapamayacak olanlara acentelik yetkisi veren ya da sözleşme yapma veya prim tahsil etme yetkilerini devreden veya mevzuata uygun olmayarak acentelik sözleşmesi yapan sigorta şirketleri hakkında ruhsat iptalinin uygulanabileceği öngörülmüştür.

Sigortalıları korumak amacıyla ve aracılar verilen yetkilerin kamuoyuna duyurulmasını teminen sigorta acentelerine verilen yetkilerin sigorta şirketlerince, tali acentelere verilen yetkilerin ise sigorta acentelerince ilan ettirilmesi hükmü getirilmiştir.

Madde 9- Yabancı sigorta ve reasürans şirketlerinin faaliyetleri ile ilgili olarak devir, birleşme, tasfiye veya faaliyet gösterdikleri branşlarının bazılarında ruhsatnamelerinin geri alınması veya faaliyetlerine son vermesi gibi esaslı değişiklikler, Türkiye'deki şubelerinin özellikle kuruluş izni ve faaliyet konusu çerçevesinde denetimi açısından önem arz etmektedir. Bu nedenle Türkiye'deki merkez şubenin mali bünyesini ve faaliyet yapısını etkileyebilecek değişikliklerin Müsteşarlığa bildirilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Madde 10- Sigortacılık faaliyetlerinin güven içerisinde yürütülmesini sağlamak amacıyla sigorta şirketlerinin sigortalılara olan yükümlülükleri ile orantılı olarak teminat tesis etmeleri gerektiği bu madde ile hüküm altına alınmıştır. Hayat dışı grubunda faaliyet gösteren sigorta şirketlerince tahsil edilen primin belli bir oranı kadar gösterilen teminat, sigorta şirketlerinin tasfiyesi halinde sigortalılara yapması gereken ödemelere karşılık teşkil etmektedir. Böylelikle sigortalıların alacakları, gösterilen teminatlar dahilinde garanti altına alınmış olmaktadır.

Hayat dışı sigorta şirketlerinin göstereceği teminatlarda hastalık ve ferdi kaza sigortalıları sigortacılık tekniği açısından hayat dışı sigortalılara benzediğinden hayat dışı sigortalılar için hesaplanan teminatlara dahil edilmiştir. Ayrıca, sigorta şirketlerinin göstereceği teminat oranının değişen ekonomik koşullar içerisinde Müsteşarlıkça azami haddin altında belirlenebilmesi esası getirilmiştir. Diğer taraftan, belli şartlar altında hesap dönemine bağlı olmaksızın teminat tesis edilebilmesine olanak tanınmıştır.

Hayat sigortalarında sigorta şirketlerinin göstereceği teminatın hesaplanmasında esas olan sigorta ettirenlerin ödedikleri primlerdir. Bu nedenle yapılan düzenleme ile sigorta şirketlerinin sigorta ettirenlerin ödedikleri safi primler ile geçmiş yıllara ait kâr payı karşılıkları ve muallak hasarlar çerçevesinde teminat ayırmaları öngörülmüştür. Sigorta şirketlerinin yatırımlarında daha fazla esneklik sağlayarak lehdarlara daha yüksek getiri elde etmelerini teminen gerektiği taktirde bu teminat sisteminin kısmen veya tamamen kaldırılmasına olanak tanınmıştır.

Yeni kurulan sigorta şirketlerinin de sermayeleri ile orantılı olarak teminat tesis dönemine kadar geçici olarak teminat ayırmaları düzenlenmiştir. Böylece, şirketin faaliyete başlaması ile birlikte almaya başladığı rizikoların teminatsız kalmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Madde 11- Sigortalıların alacaklarına karşılık teşkil etmesi amacıyla tesis ettirilen teminat olarak kabul edilebilecek kıymetlerden birisi olan gayrimenkuller üzerinde, sigortalıları korumak amacıyla Müsteşarlık lehine birinci derece ve sırada ipotek tesis edilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Teminat tesisine ilişkin olarak yapılan düzenlemeler ile gayrimenkullerin teminat gösterildiği durumlarda sözkonusu gayrimenkule ait değerlerin hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslar daha ayrıntılı düzenlemek üzere yönetmeliğe bırakılmıştır.

Madde ile sigortalıların korunmasına yönelik olarak teminatlarda meydana gelebilecek eksikliklerin giderilmesi ve teminat fazlalıklarının sözkonusu olması halinde de fazlalıkların sigorta şirketlerine iadesi hükmü bağlanmak suretiyle teminatlara ilgili olarak menfaatler dengesi sağlanmış olmaktadır.

Müsteşarlıkça uygun görülecek bankalarda Müsteşarlık adına bloke edilen değerlerin izin alınmaksızın iade olunamayacağı hüküm altına alınmıştır. Bloke kıymetlerin işlem tarihindeki değerleri esas alınarak başka bir kıymetle değiştirilmesi durumunda ise izne gerek görülmemiştir. Bu düzenlemeler ile sigorta şirketlerinin tesis ettikleri teminatlardaki değişikliklerin toplam teminat miktarlarında azalmaya neden olması engellenmekte ve aynı sigorta şirketlerine yatırım portföyü oluşturmalarında belirli esneklik sağlanmıştır.

Madde 12- Madde iflas veya tasfiye halinde sigortalıların korunması için getirilen özel nitelikteki hükümleri içermektedir. Sigortalıların alacaklarının teminat altına alınması amacıyla sigorta şirketlerinin tasfiyesi ya da iflası halinde teminatların öncelikle tesis edildiği sigorta dalı için kullanılması esastır. Teminatlar, sigortalıların tüm alacakları ödenmeden iflas ya da tasfiye masasına dahil ve başka nitelikteki alacaklar için dava edilip, icra takibine konu olamayacaktır.

Sigorta şirketlerinin sigortacılık faaliyetlerine bütünüyle son verip tasfiyeye gitmeden sadece bir veya bir kaç sigorta branşındaki faaliyetlerine son vermesi halinde ise o branşa ait tüm borçların ödenmesi şartıyla o branşa ait teminatların serbest bırakılacağı düzenlenmiştir.

Madde 13- Teminat olarak kabul edilebilecek olan kıymetleri düzenleyen bu maddede Müsteşarlıkça kabul edilen sermaye piyasası araçlarının da kabul edilmesi ve yeni çıkan yatırım araçlarının sigortacılık fonlarının değerlendirilmesinde kullanılmasıyla sigorta şirketlerince yapılacak yatırımların daha da çeşitlendirilmesi sağlanmış olmaktadır.

Ancak, teminat olarak kabul edilecek kıymetlerden Müsteşarlıkça kabul edilen diğer sermaye piyasası araçları ve gayrimenkullere sınırlama getirilmiştir. Sigorta şirketlerinin risklerini dağıtmalarını teminen ihraç edilen menkul kıymetlerin toplam teminat içerisindeki tutarına bir üst sınır getirilmiştir. Ayrıca, teminat olarak gösterilecek gayrimenkullerin teminatların nakit olma özelliğini kaybetmemesini teminen toplam teminat miktarının yarısını geçemeyeceği öngörülmüş ve sözkonusu gayrimenkullerin piyasadaki değer değişiklikleri nedeniyle toplam teminat miktarını etkilememesini teminen değerlerinin belli bir oranında hesaplamaya dahil olacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 14- Piyasa ekonomilerinde genel olarak serbesti kuralı geçerlidir. Halktan yaygın ve sürekli olarak fon toplayan, değerlendiren, topluma karşı geniş ölçüde borç altına giren sigorta şirketleri bu kuralın istisnalarından birini teşkil etmekte ve bu nedenle de sektör kamunun müdahalesine konu olmakta, gözetim altında bulundurulmaktadır. Bu şekilde, sözkonusu kuruluşlarca toplanan fonların verimli ve etkin bir şekilde kullanılması ve sigorta sözleşmelerinden doğan alacaklıların haklarının teminat altına alınması amaçlanmaktadır.

Kamu otoriteleri, bu nedenlerle sözkonusu kuruluşların tasarruflarına da müdahale etmek, mali yapıları bozulduğu takdirde çeşitli önlemlerle bu bozulmaları iyileştirmeye tabi tutmak zorundadır.

Sigorta şirketlerinde de, özellikle sigortalıların korunması açısından bu ihtiyaç mevcuttur. Bu madde ile de mali bünyeleri zaaf belirtileri gösteren veya zaafa düşen sigorta şirketlerinin sigortacılık yetkileri kaldırılmadan önce, zaaf unsurlarının ortadan kaldırılması çarelerinin araştırılması ve uygulanması için ilgili idareye yetkiler verilmektedir. Bu yetkilerin kullanılması, yaptırılacak incelemeler sonucunda Kanuna göre tesis edilmesi gereken teminat ve karşılıkları tesis edilememesi, sözleşmelerinden doğan yükümlülüklerin yerine getirilememesi, Kanun ve

Kanun'a dayanılarak çıkarılacak yönetmeliklerde belirlenecek mali bünyeye ilişkin rasyolar ile diğer mali bünye rasyolannın olumsuzluk göstermesi gibi hallerin tespit edilmiş olmasına bağlıdır.

Böyle bir durumun tespit edilmesi halinde, şirketten mali bünyesini düzeltilmesi için kanunda öngörülen tedbirlerin alınması istenebilecek, bu tedbirlerin yararlı olmaması durumunda, yönetime müdahale edilmesi, portföyün başka kuruluşa devri veya ruhsat iptali gibi daha etkili yollara başvurulabilecektir.

Ancak, alınan tedbirler ile herhangi bir surette şirketin mali bünyesinin düzeltilmesine imkan bulunmadığının tesbit edilmesi durumunda ivedi olarak tedbir alınmasını teminen şirketin ruhsatının iptal edilebileceği düzenlenmiştir.

Madde 15- Sigortalıların hak ve menfaatlerini korumak amacıyla yapılan denetim, sigorta şirketlerinin kuruluş ve faaliyetlerinde olduğu gibi, faaliyetin sona ermesi ve tasfiyeye girmesi durumunda da kendini göstermektedir.

Sigorta ve reasürans şirketlerinin faaliyetlerine son verilmesi veya tasfiye işlemlerinde daha önce teminat hesaplamasında reasüröre devredilen primlerin dikkate alınacağı, öngörüldüğünden reasürans yoluyla ödenecek tazminatların da öncelikle sigortalıların alacaklara tahsisi için gerekli tedbirlerin alınacağı düzenlenmiştir.

Madde 16- İflas halinde hayat sigortası portföyünün devri ile ilgili olarak sigortalıların hak ve menfaatlerinin korunması kaydıyla devrinin mümkün bulunması halinde hayat portföyünün devir işleminin tasfiyenin sonucunu beklemeden ivedilikle sonuçlandırılmasına yönelik düzenleme yapılmıştır. Ayrıca, iflas eden şirketin portföyü ile ilgili olarak sigortalılara olan yükümlülüklerle karşılık tutulan teminatların da devralan şirket tarafından tesis olunacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 17- Kanunun genel amacı çerçevesinde sigortalının, korunması için birleşme devir veya portföy devrinin izne tabi olduğu bu madde ile düzenlenmiş olmakla birlikte izin talebi değerlendirilirken devir işleminin sigortalıların hak ve menfaatlerine zarar verilmemesi hedeflenmiştir.

Ayrıca, sigorta sözleşmesinin tarafı olan sigorta ettirenlere, sigorta sözleşmesinde meydana gelen taraf değişikliği nedeniyle birleşme ve devir işlemlerine itiraz hakkı tanınmıştır. Çünkü, sigorta sözleşmeleri tamamen güven esasına dayanmaktadır. Sigorta ettirenler yeni sigorta şirketiyle sözleşmelerine devam etmek istemeyebilirler. Ancak, sigortalı veya lehdarın değiştirilemeyeceği sigorta sözleşmelerinde itiraz hakkı sigortalı veya lehdara verilmiştir. Çünkü, lehdar veya sigortalının değiştirilmesinin mümkün olmadığı durumlarda sigortalı veya lehdar kesin hak sahibi olduklarından devir veya birleşmelerden hakkı zedelenenler de bu kişilerdir.

Madde 18- Türkiye'nin deprem kuşağında yer alması ve deprem hasarlarının sigortacılık tekniği açısından katastrofik risk sınıfında olması nedeniyle sigorta şirketlerinin yaygın deprem hasarları sonucu mali yapılarının enaz etkilenmesi ve sigortalılara yeterli teminat sağlanması amacıyla sigorta ve reasürans şirketlerinin deprem hasar karşılığı ayırmaları öngörülmüştür.

Yangın ve mühendislik sigortalarında bu teminatlara ek olarak deprem teminatı da verilmektedir. Deprem afetinden sonra sigorta şirketlerinin yüksek hasar ödemesi ile karşı karşıya geldikleri de bilinmektedir. Bu gibi durumlarda sigorta şirketlerinin hasar ödemelerini eksiksiz ve zamanında yapabilmeleri amacıyla deprem teminatı ile ilgili olarak deprem teminatı karşılığı aldıkları primleri ile bunların gelirlerini 15 yıl süre ile deprem hasar karşılığı adı altında bir fonda toplanması öngörülmüştür.

Sigorta şirketlerinin genel kabul görmüş sigortacılık ilkelerine göre bir yıl içerisinde yaptıkları sigorta sözleşmelerinden müteakip yıllara isabet eden primleri, o yılın hasarları için bir karşılık ayırmak suretiyle o yıl devretmeleri, cari rizikolar karşılığının esasını teşkil etmektedir. Madde ile sigorta şirketleri üstlendikleri rizikoların ertesi yıla sarkan kısmı için gün esasına göre

ve poliçe bazında cari rizikolar karşılığı ayırmaları esası getirilmiştir. Ancak, sigorta şirketlerinin poliçe bazında karşılık ayıramaması halinde global bir karşılık ayırması mümkündür. Yıllık vefat sigortaları prim hesaplama yöntemi açısından hayat dışı sigortalara benzediğinden bu tür rizikolar içinde cari rizikolar karşılığı ayrılması öngörülmüştür.

Bilançoda görülen ve sigorta sözleşmelerinden doğan prim alacak kalemlerinden vadesinin gelmiş olmasına rağmen ödenmemiş olması nedeniyle tahsil edilmesi zaman alacak ya da tahsilinde tehlike görülen alacaklar için muhtemel zararlar karşılığı ayrılması öngörülmüştür.

Hayat branşında faaliyet gösteren sigorta şirketleri, uzun vadeli hayat sigortalılarına istinaden sigortalılara olan yükümlülüklerine karşılık genel kabul görmüş aktüerya esaslarına göre sigortalıların ödedikleri primler ile orantılı olarak matematik karşılı ayırmaları hüküm altına alınmıştır.

Sigorta şirketlerinin taahhütleri için ayıracakları karşılıkların kullanımına ilişkin esasların tespiti, konuya esneklik kazandırmak ve uygulamadaki sorunları çözmek amacıyla Müsteşarlığa bırakılmıştır.

Madde 19- Hayat sigortası ile zorunlu sigortalar dışındaki sigorta tarifelerinin sigorta şirketleri tarafından serbestçe belirlenebilmesine dair hükümlerle dünyadaki gelişmelere uygun ve serbest piyasa ekonomisinin şartlarına paralel olarak serbest tarife rejimine geçilmesi hedeflenmiştir. Serbest tarife sistemi ile sigortacılık sektöründe yaratılacak rekabet ortamı hem sigorta şirketlerinin daha verimli ve etkin çalışmalarına yönelik tedbir almalarını sağlayacak hem de sigortalıların ürün çeşitlenmesinden yararlanmasına sağlayacaktır.

Serbest tarife sistemi, sigorta şirketlerinin üstlendikleri risklerin dağılımını iyi yaparak daha verimli portföy oluşturmalarına ve bu portföye dayanan istatistikler çerçevesinde daha uygun fiyat belirlemelerine yardımcı olacaktır.

Sigortacılık tekniğine aykırı fiyat uygulamasının önüne geçilmesi için de şirketlerin fiyatlarına baz teşkil edecek tarife yapmaları icabetmektedir.

Madde de ayrıca, sektörün durumuna göre Bakanlığa, gerekli gördüğü takdirde zorunlu sigortalar da dahil olmak üzere sigorta prim ve tarifelerini serbest bırakma ya da serbest olanları ise onaya tabi tutma yetkisi verilmiştir.

Madde 20- Tazminatın zamanında ve tam olarak ödenebilmesi, primlerin zamanında ve tam olarak tahsil edilmesine bağlı olduğundan acentelere bir hafta içinde tahsil ettikleri primlerin komisyon ve ilgili vergiler düşüldükten sonra kalan kısmını, en geç ertesi haftanın en son iş gününün bitimine kadar sigorta şirketine intikal ettirme zorunluluğu getirilmiştir. Ayrıca, bu konuda daha etkin bir denetimin sağlanmasını teminen maddede öngörülen yükümlülükleri uymayan acentelerin acentelik sözleşmelerinin feshedileceği ve durumun Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği nezdinde tutulan Sicile kaydedilmesi hükme bağlanmıştır.

Sistemin daha iyi işleyip disipline edilebilmesi için acentelik yetkisi iki defa kaldırılan acentelere bir daha prim tahsil etme ve sözleşme yapma yetkisi verilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 21- Sigorta sözleşmelerinin, Müsteşarlıkça onaylanacak genel şartlara uygun olarak yapılacağı ve sigorta poliçelerinin de genel şartları kapsayacak şekilde düzenleneceği esası getirilmiştir.

Sigorta mevzuatının teknik ve ayrıntılı bilgiler gerektirmesi nedeni ile, sigortalı olmak isteyen kişi ve kuruluşların, sigortanın kapsamı ve ilgili diğer hükümlerine ilişkin doğru ve yeterli bilgiye sahip olarak sözleşme yapması sigortalının korunması açısından önemlidir. Bu çerçevede, maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları ile sigorta şirketi ve aracilar ile sigortalılar arasındaki ilişkinin açıklık, iyiniyet ilkesi çerçevesinde yürütülmesini teminen sigorta şirketlerinin ve araciların taahhütlerinin gerçeği yansıtması, sigortalıya yanlış ve yanıltıcı beyanlarda

bulunmaması hususları düzenlenmiştir. Madde böylelikle ülkemizde sigortacılığın ve sigorta kültürünün bireylere sağlıklı bir şekilde yansımaları da esas almaktadır.

Beşinci fıkrada sigortalının, sigortasını kendi iradesiyle serbestçe seçebilmesini sağlayarak haksız rekabetin önlenmesi amaçlanmıştır. Başka bir hukuki ilişki dolayısıyla sigortalının, sigortalıya iradesi dışında benimsetilmesini engellemek amacıyla buna ilişkin sözleşme hükümlerini yok sayarak böyle bir sözleşme yapılması durumunda sözleşmenin hükümsüz olacağı düzenlenmiştir.

Sigortacılığın iyiniyet esasına dayalı olması düşüncesinden hareketle ve uygulamada görülen sakıncaları bertaraf etmek amacıyla sigortalı veya lehdarların korunması için hayat sigorta sözleşmesinin yapılmasına ilişkin teklifnamenin sigorta şirketine ulaştığı tarihten itibaren 30 gün içinde red edilmemesi halinde sigorta sözleşmesinin yapılmış sayılacağı kabul edilmiştir.

Şirketlere ilk defa uygulamaya koyacakları sigorta teminat şart ve esaslarını uygulamaya koymadan en geç 15 gün içinde Müsteşarlığa gönderme zorunluluğu getirilmiş ve sigortalıların hak ve menfaatlerine aykırı hükümler olup olmadığı konusunda denetim amaçlanmıştır. Böylece sigortalıların haklarının korunması bir başka açıdan daha sağlanmış olacaktır. Çünkü, herhangi bir değişiklik yapılmasının gerekli olduğu durumlarda, şirketlere, Müsteşarlıkça sigorta teminat şart ve esaslarında yapılması istenilen değişiklikleri yapma zorunluluğu getirilmiştir.

Madde 22- Yurt dışında yaptırılacak sigortalar ve zorunlu sigortalara ilişkin madde ile Türkiye'de yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin Türkiyedeki menfaatlerini münhasıran Türkiye'de faaliyette bulunan sigorta şirketlerine ve Türkiye'de yaptırabileceği sigortacılığın geliştirilmesi, mevcut kapasitenin tam kullanılması ve bu alanda sağlanacak fonların ülke ekonomisine kanalize edilmesi gerektiği düşüncesinden hareketle hüküm altına alındıktan sonra bir sonraki fıkrada yurtdışında yaptırılacak sigortaların neler olabileceği sayılmak suretiyle bu kuralın istisnaları düzenlenmiştir.

Kamu yararı açısından Bakanlar Kurulu'nun zorunlu sigortalar ihdas edebileceği madde ile düzenlenirken zorunlu hale getirilebilecek olan sigortaların sorumluluk sigortaları olabileceği vurgulanmaktadır. İhdas edilecek zorunlu sorumluluk sigortaları mevcut bir sorumluluk sigortasının zorunlu hale getirilmesi şeklinde olabileceği gibi daha önce uygulaması olmayan bir sorumluluk sigortasının zorunlu kılınması şeklinde de olabilir.

Geleneksel toplumdan endüstriyel topluma geçiş süreci içinde, bir takım meslek ve faaliyetlerle uğraşan kişilerin başkalarına verebilecekleri zararların türleri ve nitelikleri giderek artmaktadır. Gelişen teknolojinin yararlarından, beraberinde getirebileceği zararlar nedeniyle vazgeçmek mümkün olmayacağından zorunlu sorumluluk sigortaları ile hem zarara uğrayan kimselerin zararlarının tazmin edilmesi belli bir ölçüde garanti altına alınmış olmakta hem de sözkonusu kişilerin neden oldukları zarar, tazmin borcu sigorta limitleri dahilinde tazmin borcu yükümlüsünün üzerinden alınmış olmaktadır.

Diğer taraftan, ülkemizde sigortanın yeni yeni yaygınlaşmaya başladığı bilinen bir gerçektir. Bu nedenle çeşitli risklerin kamu yararı esas alınarak zorunlu sigorta şeklinde uygulanmasının toplumda güven ve refahı arttıracığı ve sigortanın yaygınlaşmasını sağlayacağı bir gerçektir.

Sigorta sözleşmesinin tarafı olan kişilere getirilen sigorta zorunluluğu yanında buna paralel olarak sözleşmenin diğer tarafı olan ve ilgili branşta faaliyet gösteren şirketler için de sigorta yapma yükümlülüğü madde ile hüküm altına alınmıştır.

Madde 23- Sigorta ve reasürans şirketlerinin denetimi bu madde ile Sigorta Denetleme Kurulu'na verilmiş ve Kurul personeline ilişkin düzenlemelere gidilmiştir.

Madde 24- Madde ile daha sağlıklı bir izleme ve denetim sağlanabilmesi için sigorta ve reasürans şirketleri ile sigorta ve reasürans aracılığı hizmeti yapan kişiler yanında maddede

belirtilen kuruluşlara da sigorta denetleme uzman ve yardımcılar ile aktüer ve aktüer yardımcılara istenilen bilgileri verme zorunluluğu getirilmiştir.

Madde 25- Tarifeler serbest bırakıldığından Tarife Komiteleri sigortacılıkla ilgili konularda ihtiyaç duyulabilecek hususları görüşmekle görevli İhtisas Komitelerine dönüştürülmüştür.

Madde 26- Madde ile madde acenteler dışında sektörde yer alan diğer sigorta ve reasürans aracılan olan broker ve prodüktörler ile ilgili tanımlara yer verilerek sektörde faaliyet gösteren sigorta aracılannın kapsamı genişletilmiştir. Sigorta şirketlerinin sigortalı olmak isteyenlerle ilişkiyi sağlayacak bu araçılara ilişkin diğer husus yönetmelikle düzenlenecektir.

Madde 27- Türkiye'de aktüerlik eğitimi veren bir kuruluş mevcut olmadığından, aktüerlik diploma ile elde edilen bir meslek türü değildir. İstatistik ve olasılık hesapları yoluyla sigorta rizikolarını ve primlerini hesaplayarak sigorta sözleşmelerinin ilkelerini saptayan kişiler aktüerlik niteliğini kazanmaktadır. Aktüerlik yapacak kişilere ilişkin diğer hususlar yönetmelikle düzenlenecektir.

Madde 28- Sigorta ve reasürans şirketlerinin mali bünyelerindeki gelişmelerin izlenmesi için gerekli bilgilerin standart hale getirilmesi zorunludur. Bu zorunluluk, şirketlerin kamuya açıklanan bilgi ve belgelerde de yeknesaklığın sağlanması için gerekli olmaktadır.

Sigortalıların korunması ve sektörde toplanan fonların ülke ekonomisinde gereğince değerlendirilmesinin önemi ve sektörün yönlendirilmesi ve denetimi için sigorta ve reasürans şirketlerinin mali bünyelerinin yakından izlenmesi ve idare ve sigortalıların şirketler arasında karşılaştırma yapabilmesi için mali verilerde tek düzenin sağlanması gerekmektedir.

Bu nedenle, sözkonusu madde ile sektörde kamuya açıklanan bilgi ve belgelerde tek düzenin sağlanması hedeflenmiştir.

Madde 29- Sigortacılık faaliyetlerinin münhasıran sigortacılık alanında faaliyet gösteren şirketler tarafından yapılması gerekmektedir. Sigortacılık, çok geniş bir kitleye güvence satan ve oldukça teknik bir faaliyet alanı olduğundan bu alandaki kuruluşların uzmanlaşmaları faaliyetlerinin daha sağlıklı ve güven içerisinde yürütülmesine olanak sağlayacaktır.

Sigorta şirketlerinin kendi personel veya ortakları ile olan ticari ve diğer ilişkileri sonucu aktif yapısında herhangi bir olumsuz gelişmenin veya azalmanın engellenmesine yönelik olarak sigorta şirketlerinin kaynaklarının bu tür ilişki içerisinde bulunan kişi veya kuruluşlarla olan işlemlerine çeşitli sınırlamalar getirilmiştir.

Madde 30- Sigorta Murakabe Kanunu'nda yazılı suçlardan dolayı dava açılmasında, kural olarak, ana ilkeden ayrılarak, Müsteşarlığın müracaatına bırakılmıştır. Ancak, müracaat şartında savcının dava açma zorunluluğu sözkonusu olmadığından, Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından takipsizlik kararı verilmesi durumunda Müsteşarlığa bu karara karşı itiraz hakkı tanınmıştır.

Bu Kanunda yazılı suçlardan dolayı cezai kovuşturmanın yapılabilmesi, kural olarak, Müsteşarlığın müracaatına bırakılmışsa da suç işlendiğinden haberi olan Cumhuriyet Başsavcısına gerekli tedbirlerin alması için yetki verilmiş ve durumu gerekli işlemlerin yapılabilmesi için Müsteşarlığa bildirmesi gerektiği öngörülmüştür.

Maddenin son fıkrasında ilk fıkradaki düzenlemeye bir istisna getirilerek aracılann bu Kanunda suç sayılan fiilleri hakkında yapılan kovuşturmalarda müracaata ilişkin usul kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1- Yapılan düzenlemeler çerçevesinde sigorta ve reasürans şirketlerinin sermayelerini Kanun Hükmünde Karamame'de belirtilen miktarlara yükseltebilmelerini teminen 31.12.1997 tarihine kadar bir geçiş süresi öngörülmüştür. Ayrıca, sigorta şirketlerinin hayat ve hayat-dışı gruplarından sadece birinde faaliyet göstermelerini teminen belirtilen süre içerisinde

hayat hayat-dışı gruplardaki faaliyetlerini ayrılmış olması öngörülmüştür. Anılan süre içerisinde bu yükümlülüklere uymayan sigorta şirketlerinin yeni hayat sigortası sözleşmesi akdedemeyeceklerdir.

Diğer taraftan, hayat sigortası portföyünün devrinin teşvik edilmesi amacıyla, hayat portföylerinin devralmak üzere kurulan şirketler için öngörülen asgari sermaye tutarı Kanundaki miktarın yansı olacağı hüküm altına alınmıştır.

Geçici Madde 2- Kanun Hükmündeki Kararname ile getirilen yeni düzenlemeler çerçevesinde, bu düzenlemelere uyum sağlamayabilmek için bu geçici madde öngörülmüştür.

Geçici Madde 3- Sigorta şirketlerinin tutacakları kayıtlar, bilanço, kar-zarar cetvelleri ile diğer belgelerle ilgili öngörülen düzenlemeler ve bu Kanunda öngörülen Yönetmelikler çıkarılıncaya kadar bir hukuksal boşluğa ve kanuna aykırılığa neden olmamak için mevcut uygulamanın devamı öngörülmüştür. Ancak, Yönetmeliklerin ivedilikle çıkartılmasını teminen Kanunda belirtilen yönetmeliklerin çıkarılmasına yönelik olarak 1 yıllık süre öngörülmüştür.

Geçici Madde 4- Sigorta Denetleme Kurulu'nun statüsü ve özlük hakları ile ilgili olarak yeni düzenleme yapıncaya kadar 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 344 sayılı Kanun Hükmünde Karamame ile Değişik 30'uncu maddesi hükümlerinin uygulanmasına devam edilmesi öngörülmüştür.

Geçici Madde 5- Bu Kanun Hükmünde Karamame ile değişik Sigorta Murakabe Kanunu'nun 4'üncü maddesinde genel müdür ve genel müdür yardımcılar için öngörülen süre şartı artırıldığından halen bu görevlerde bulunanlar buldukları şirketlerde veya diğer şirketlerde aynı görevlere devam etmeleri halinde haklarının saklı kalacağı öngörülmüştür.

Madde 31- 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nda yer alan "Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı" ifadeleri sözkonusu kuruluşun teşkilat kanununda yapılan değişiklikler nedeniyle "Hazine Müsteşarlığı" olarak değiştirilmiştir.

Madde 32- Kanun Hükmünde Karamamenin 20'nci maddesinde tahsil edilen primlerin sigorta şirketine intikali için öngörülen azami süre, bu düzenlemeye uyum sağlanabilmesini teminen, 1.1.1995 tarihinden sonra tahsil edilecek primler için öngörülmüş olup bu tarihe kadar ise tahsil edilen primlerin sigorta şirketine intikalinde azami süre tahsilatı takip eden son günü olarak hüküm altına alınmıştır.

Madde 33- Bu Kanun Hükmünde Karamame 22.6.1994 tarihinde yürürlüğe gireceği öngörülmüştür.

Madde 34- Bakanlar Kurulu tarafından çıkartılan Kanun Hükmünde Karamameyi yürütme yetkisi de Bakanlar Kurulu'na verilmiştir.

7397 SAYILI SİGORTA MURAKABE KANUNUNUN BAZI MADDELERİNDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

Sigorta Murakabe Kanununun bazı maddelerinde değişiklik yapılması; 1/6/1994 tarihli ve 3991 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulu'nca 16/6/1994 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Madde 1- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 1'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" Amaç, Kapsam Ve Tanımlar

Madde 1- Bu Kanunun amacı, ülke sigortacılığının geliştirilmesini, güven içinde yürütülmesini, sigorta sektöründe yeralan kişi ve kuruluşların mesleki kurallar içerisinde faaliyet göstermelerini, bu sektörde yaratılacak fonların ekonomik kalkınmaya katkısını sağlamak ve sigorta sözleşmelerinden doğan hak ve alacakları teminat altına almak üzere sigorta ve reasürans şirketlerinin kuruluşunu, yönetimini, çalışma esaslarını, tasfiyelerini, murakabeleri ile sigortacılıkla ilgili ihtisas komite ve kuruluşların teşkilini, eksperlik, aktüerlik, acentelik, brokerlik ve produktörlük faaliyetlerini ve özel sigortacılıkla ilgili diğer hususları düzenlemektir.

Bu Kanunda geçen;

- a) Bakan veya Bakanlık: Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı bulunduğu Bakan veya Bakanlık,
- b) Müsteşarlık : Hazine Müsteşarlığı'nı,
- c) Birlik : Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği'ni,
- d) Sigorta Şirketi : Türkiye'de kurulmuş sigorta şirketleri ile yabancı ülkelerdeki sigorta şirketlerinin Türkiye'deki şubelerini,
- e) Reasürans Şirketi : Türkiye'de kurulmuş reasürans şirketleri ile yabancı ülkelerdeki reasürans şirketlerinin Türkiye'deki şubelerini,

ifade eder.

Sosyal güvenlik kurumları, Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketi ve özel kanunlarına göre sigortacılık faaliyetinde bulunan diğer kuruluşlar bu Kanuna tabi değildir."

Madde 2- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 2'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" Kuruluş ve Faaliyet İzni

Madde 2- Türkiye'de bir sigorta veya reasürans şirketinin kurulması, yabancı ülkelerde kurulmuş bir sigorta veya reasürans şirketinin Türkiye'de faaliyette bulunması Bakanlığın iznine tabidir.

Türkiye'de kurulacak sigorta veya reasürans şirketlerinin;

a) Mühassıran sigortacılık veya reasürans işleri yapmak üzere anonim ortaklık şeklinde kurulmaları,

b) Kurucularının taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar dahi ağır hapis veya beş yıldan fazla hapis yahut sigortacılık mevzuatına aykırı hareketlerinden dolayı hapis veya birden fazla ağır para cezasına mahkûm edilmemiş olmaları; cezası ne olursa olsun zimmet, ihtilas, rüşvet, irtikap, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, Devlet sırlarını açığa vurma, vergi kaçakçılığı veya

vergi kaçakçılığına teşebbüs suçlarından dolayı hüküm giymemiş, iflas ve konkordato ilan etmemiş olmaları,

- c) Ödenmiş sermayelerinin 200 milyar liradan az olmaması,
- d) Hisse senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması ve nama yazılı olması ,
- e) Anasözleşmelerinin bu Kanun hükümlerine uygun olması,

şarttır.

Sigorta şirketleri, ortak sayısı 200'den az olmamak üzere kooperatif şirketlerin tabi olduğu esaslara göre karşılıklı (mütüel) şirket olarak da kurulabilir.

Yabancı sigorta şirketleri Türkiye'de ancak şube açmak suretiyle faaliyet gösterebilirler.

Şube açmak suretiyle faaliyet gösterecek yabancı sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye'ye ayrılan ödenmiş sermayelerinin bu maddenin ikinci fıkrasının üçüncü bendine göre belirlenen tutardan az olmaması ve faaliyette buldukları ülkelerde sigortacılık yapmaktan yasaklanmamış olmaları şarttır.

Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan yabancı sigorta şirketleri, ikinci şubelerini açtıkları tarihten itibaren en geç bir ay içinde Müsteşarlığa ayrıca bir beyanname vererek Türkiye'deki şubelerinden birini diğer şubeleri temsile yetkili ve sorumlu yönetim merkezi olarak göstermek zorundadırlar. Bunların ikinci ve müteakip şubeleri izne tabi değildir.

Bakanlık bu maddede yazılı asgari sermaye tutarını Devlet İstatistik Enstitüsü Toptan Eşya Fiyatları Endeksi artış oranını aşmamak kaydıyla arttırmaya yetkilidir.

Türkiye'de faaliyette bulunacak yerli ve yabancı sigorta ve reasürans şirketlerinin kurulmalarına, yurtiçinde ve yurtdışında şube açmalarına ve her türlü faaliyetlerine ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelik ile düzenlenir.

Madde 3- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 3'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" Ruhsat Verilmesi ve İptali

Madde 3- Sigorta ve reasürans şirketleri, sigorta ve reasürans faaliyetine başlamadan önce Müsteşarlıktan ruhsat almak zorundadırlar. Bu ruhsat, sigorta şirketlerine faaliyet göstermek istedikleri her branş için ayrı ayrı verilir. Ruhsat, ticaret siciline tescil ve Türkiye çapında basımı ve dağıtımı yapılan günlük en az iki gazete de ilan ettirilir.

Sigorta ve reasürans şirketlerinin;

- a) Aralıksız olarak bir yıldan fazla süre ile yeni sigorta ve reasürans sözleşmesi akdetmemeleri,
- b) Kuruluş veya ruhsatın verilmesine ilişkin şartların ortadan kalkması,
- c) Bu Kanun'un 20'nci maddesi uyarınca gerekli görülmesi,
- d) Bu Kanuna göre sözleşme yapma ve prim tahsil yetkisi verilmesi mümkün olmayan kişilerle bu yetkileri kapsayan acentelik sözleşmesi yapmaları,
- e) Sigortacılık mevzuatına aykırı hareketleriyle, sigorta şirketinin emin bir şekilde çalışmasını veya sigortalıların hak ve menfaatlerini tehlikeye düşürdüklerinin tesbiti,

hallerinde, Müsteşarlıkça sürekli veya bir yıldan fazla olmamak üzere geçici olarak ilgili branşta veya bütün branşlarda ruhsatları iptal edilebilir.

İptal keyfiyeti, ticaret siciline tescil ve Türkiye çapında basımı ve dağıtımını yapılan günlük en az iki gazetede ilân ettirilir. Gerekli görülen hallerde ruhsat iptali Resmi Gazetede de ilân olunur."

Madde 4- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 4'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Teşkilat

Madde 4- Sigorta ve reasürans şirketlerinin yönetim kurulları genel müdür dahil beş kişiden az olamaz. Genel müdür, yönetim kurulunun doğal üyesidir.

Yabancı sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye'deki merkez şubelerinde yönetim kurulu yetki ve sorumluluklarını taşıyan ve şube müdürünün de dahil olduğu en az üç kişilik bir müdürler kurulu kurulur.

Yönetim kurulu ve müdürler kurulu üyelerinin yarıdan fazlasının en az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olmaları ve sigortacılık, bankacılık, iktisat, işletmecilik, muhasebe, hukuk, maliye, matematik, istatistik, veya mühendislik alanlarının en az birinde bilgi ve deneyim sahibi kimselerden seçilmeleri şarttır.

Sigorta ve reasürans şirketlerinin denetçileri ikiden az olamaz. Denetçilerin, en az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olmaları ve sigortacılık, bankacılık, iktisat, hukuk, maliye, işletmecilik veya muhasebe alanlarının birinde bilgi ve deneyim sahibi kişilerden seçilmeleri şarttır.

Sigorta ve reasürans şirketlerinin genel müdür ve yardımcılarının en az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olmaları ve genel müdürlüğe atanacakların en az 10 yıl, genel müdür yardımcılığına atanacakların ise en az 7 yıl sigortacılık, bankacılık, iktisat, işletmecilik, muhasebe, hukuk, maliye, matematik, istatistik, veya mühendislik alanlarının az birinde bilgi ve deneyim sahibi olmaları, yabancı sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye'deki merkez şube müdürleri ile genel müdür yardımcılarının genel müdür ile genel müdür yardımcılarında aranan nitelikleri taşımaları şarttır.

Sigorta veya reasürans şirketlerinde yönetim veya müdürler kurulu başkanı, üyesi, denetçi, genel müdür, genel müdür yardımcısı ile imza yetkisini haiz görevli olarak çalıştırılacak kişilerin bu Kanunun 2'nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde sayılan nitelikleri taşımaları şarttır.

Hayat grubunda faaliyet gösteren sigorta şirketleri aktüer çalıştırmak zorundadırlar.

Madde 5- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 5'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Anasözleşme Değişikliği

Madde 5- Türkiye'de kurulmuş sigorta ve reasürans şirketlerinin anasözleşmelerinin değiştirilmesinde Müsteşarlığın uygun görüşü aranır. Müsteşarlıkça uygun görülmediği takdirde değişiklik tasarıları genel kurul gündemine alınamaz ve genel kurulda görüşülemez. Sicil Memuru, Müsteşarlığın uygun görüşü olmaksızın anasözleşme değişikliğini Ticaret Siciline tescil edemez."

Madde 6- 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun değişik 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sigorta Grupları

Madde 7- Sigortacılık faaliyetleri, hayat sigortaları ve hayat dışı sigortalar olmak üzere iki ana gruba ayrılır.

Bakanlık, bu ana gruplara girecek sigorta branşlarını tespiti ve değişen ihtiyaçlara göre yeni sigorta branşlarını tesise yetkilidir. Tesis edilen sigorta branşları Resmi Gazete'de ilân edilir.

Sigorta şirketleri, hayat sigortaları ve hayat dışı sigortalar ana gruplarından sadece birinde faaliyet gösterebilirler.

Madde 7- 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun değişik 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Hisse, İntifa Veya Oy Kullanma Haklarının Edinilmesi

Madde 8- Bir gerçek veya tüzel kişinin, bir sigorta veya reasürans şirketinin sermayesinin %10 veya fazlasını temsil eden payları edinmesi ile bir ortağa ait payların bu şirketlerin sermayesinin %10'unu, %20'sini, %33'ünü ya da %50'sini aşması sonucunu doğuran hisse edinimleri ve bir ortağa ait payların yukarıdaki oranların altına düşmesi sonucunu veren hisse devirleri Müsteşarlığın iznine tabidir. Bu hükme aykırı olarak pay defterine yapılan kayıtlar hükümsüzdür.

Bir sigorta veya reasürans şirketinin sermayesinin %10 ve daha fazlasına sahip olacak ortakların kuruculara aranan nitelikleri taşıması şarttır. Bu nitelikleri kaybeden ortaklar temettü hakkı dışındaki ortaklık haklarından yararlanamazlar. Bu durumda diğer haklar Birlik tarafından kullanılır.

İntifa hakkı ile oy hakkının edinilmesinde de bu madde hükümleri uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasında;

a) Bir gerçek kişi ile eşli ve reşit olmayan çocuklarına, bunların yönetim ve denetim kurullarında buldukları ya da sınırsız sorumlu ortağı oldukları şirketlere,

b) Kamu tüzel kişilikleri hariç olmak üzere bir tüzel kişinin veya yukarıdaki bentte sayılanların doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinin yüzde 25 ve daha fazlasına sahip oldukları ortaklıklara,

ait hisse ve diğer haklar bir kişiye ait sayılır."

Madde 8- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 9'uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Acenteler

Madde 9- Her ne ad altında olursa olsun sigorta şirketine tabi bir sıfatı olmaksızın bir sözleşmeye dayanarak, belli bir yer veya bölge içinde, daimi bir surette Türkiyedeki sigorta şirketlerinin sigorta sözleşmelerine aracılık eden veya bunları sigorta şirketi adına yapan gerçek veya tüzel kişilere sigorta acentesi, sigorta acentelerinin acentelik faaliyetleriyle ilgili olarak tayin ettikleri gerçek veya tüzel kişi acentelere ise tali acente denir. Tali acentelik tesisi için sigorta şirketinin yazılı izni gerekir.

Bu Kanunun 2'nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde sayılan niteliklere sahip olmayan kişiler, acentelik yapamazlar; acentelere ortak olamazlar; tüzel kişi acentelerin yönetim ve denetim kurullarında görev alamazlar.

Sigorta şirketlerinin yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile müdürler kurulu üyeleri ve şirket adına imza almaya yetkili olanlar, görevli buldukları sigorta şirketinin acenteliğini veya tali acenteliğini yapamazlar; bu acentelerin yönetim ve denetim kurullarında görev alamazlar; bu acentelere ortak olamazlar ve bunlardan ücret karşılığı herhangi bir iş kabul edemezler. Bu sınırlandırmalar sözleşmesi kimseyle eş ve velayeti altındaki çocukları için de geçerlidir.

Sigorta sözleşmeleri yapma ve prim tahsil etme yetkileri sigorta şirketlerine aittir. Bu yetkiler acentelik sözleşmesinde belirtilmek kaydıyla sigorta acentelerine devredilebilir. Tali acentelere sözleşme yapma ve prim tahsil etme yetkileri verilemez.

Sigorta acentelerine verilecek yetkilerin kapsam ve sınırı sigorta şirketlerince, tali acentelere verilecek yetkilerin kapsam ve sınırı ise sigorta acentelerince usulü dairesinde tescil ve ilân olunur. Tescil ve ilândan önce acentelik faaliyetinde bulunulamaz.

Sigorta şirketleri sözleşme yapma ve prim tahsili etme yetkisi verdikleri acentelerini, yetkilerin kapsam ve sınırının ticaret siciline tescil tarihinden itibaren on beş gün içinde Sicile kaydedilmek üzere Birliğe bildirmek zorundadırlar.

Acenteler sigorta tazminatı ve tazminata ilişkin avans ödeyemezler.

Sözleşme yapmaya ve prim tahsiline yetkili sigorta acenteleri, acentelik dışında başka bir ticari faaliyetle uğraşamazlar. Bu hüküm sözleşme yapmaya ve prim tahsiline hayat sigortaları ve zorunlu sigortalarla sınırlı olarak yetki verilen acenteler hakkında uygulanmaz.

Sigorta acentelik yapamayacak olanlara acentelik yetkisi veren sigorta şirketleri hakkında 3'üncü maddenin ikinci fıkrasının (d) bendi hükmü uygulanır.

Bankalar, bu maddenin 3, 4 ve 8'inci fıkralarına tabi değildir.

Acentelerde aranılacak niteliklere, bunların işe başlamalarına, yapamayacakları işlere, teminat tesisine ve diğer faaliyetlerine, acentelere yetki devrine ve Birlik nezdinde tutulacak sözleşme yapmaya ve prim tahsiline yetkili sigorta acenteleri siciline ilişkin usul ve esaslar, Birliğin görüşü alınarak yönetmelikle düzenlenir.

Madde 9- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 10'uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Değişikliklerin Bildirilmesi

Madde 10- Sigorta ve reasürans şirketleri, bu Kanunun 2, 3 ve 4'üncü maddelerinde yazılı hususlarda meydana gelecek değişiklikleri, değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren bir ay içinde Müsteşarlığa bildirmek zorundadırlar.

Yabancı sigorta ve reasürans şirketlerinin Türkiye'deki merkez şubeleri, merkezleri ile ilgili devir, birleşme, tasfiye, bir veya birden fazla sigorta dalındaki sigortacılık faaliyetlerinin durdurulması veya sona erdirilmesi gibi esaslı değişiklikleri de ayrıca bildirmek zorundadırlar.

İzin ve tasdike tabi hususlardaki değişiklikler Müsteşarlığın tasdikiyle yürürlüğe girer."

Madde 10- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 12'nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Teminat

Madde 12- Sigorta şirketleri, sigorta sözleşmelerinden doğan taahhütlerine karşılık olmak üzere, sigorta primleri ile orantılı olarak teminat göstermek zorundadırlar.

Hastalık ve ferdi kaza sigortaları ile diğer hayat dışı sigortalarda, her hesap dönemi sonu itibarıyla Türkiye'de akdedilmiş sigortalardan fesih ve iptaller çıkarıldıktan sonra kalan prim tutarının %20'sinden çok olmamak üzere Müsteşarlıkça tesbit edilen oranda teminat tesis edilir. Müsteşarlık, hesap dönemine bağlı kalmaksızın yürürlükte bulunan sözleşme tutarları ile orantılı olarak teminat tesis edilmesini isteyebilir.

Sigorta şirketlerinin hayat branşında göstereceği teminat, hayat sigortalarının safi primleri üzerinden ayrılan matematik karşılıkları toplamından hayat sözleşmeleri üzerine yapılmış ikrazların düşülmesinden sonra kalan tutar ile hayat muallak tazminat karşılıkları ve tahakkuk etmiş kâr payları ihtiyat toplamıdır. Müsteşarlık, hayat branşında gösterilecek teminatları kısmen veya tamamen kaldırmaya yetkilidir.

Yeni kurulan şirketler, teminat tesis dönemine kadar ödenmiş sermayelerinin %20'si oranında teminat tesis ederler. Sigorta şirketlerinin tesis edecekleri teminatlar herhalükarda ödenmiş sermayelerinin %20'sinden az olamaz.

Teminat olarak kabul edilebilecek değerlerin toplam teminat içerisindeki azami payı, hesap tarzı, miktarı, değerlendirme esasları, değer düşüş marjı, tesis dönem ve süreleri, bu teminatlara ilişkin blokeaj, deblokaj ve değiştirme usulleri ile teminatlara ve hayat grubuna ilişkin diğer hususlar yönetmelikle belirlenir."

Madde 11- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 13'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Teminat Tesisi

Madde 13- Teminat olarak gösterilen Türk Lirası ve dövizler ile menkul değerler Müsteşarlıkça uygun görülecek bankalarda Müsteşarlık adına bloke edilir ve Müsteşarlığın izni alınmaksızın hiç bir suretle iade olunmaz. Bloke kıymetlerin işlem tarihindeki değerleri esas alınarak aynı değerde başka bir kıymetle değiştirilmelerinde izin aranmaz.

Teminat olarak gösterilecek gayrimenkuller, teminat gösterilecekleri miktar için, Müsteşarlık lehine birinci derece ve sırada ipotek edilir.

Müsteşarlık, teminat olarak gösterilen bütün aktiflerin değer takdirini yeniden yaptırmaya ve teminat eksikliklerini tamamlamaya veya teminat olarak tesis ettirilen değerlerin değiştirilmesini istemeye yetkilidir. Kıymet takdiri masrafları ilgili şirkete aittir.

Sigorta şirketlerinin tesis ettikleri teminat eksik olduğu takdirde, bloke edilmiş değerlerin faiz, temettü ve benzeri gelirlerinden eksik kısma tekabül eden kısım teminatın tamamlanmasına kadar serbest bırakılmaz. Müsteşarlık bu gelirleri sigorta şirketlerine ödemeye yetkili veya görevli kişi ve kuruluşlardan teminatın tesis edildiği bankaya bloke etmelerini isteyebilir. Bu kişi ve kuruluşlar blokajla birlikte, hak sahiplerine karşı borçtan kurtulurlar.

Teminat olarak gösterilen değerlerdeki değişimler dolayısıyla veya başka herhangi bir nedenle teminat fazlası olması halinde bu fazlalık Müsteşarlıkça serbest bırakılır.

Bankalar, nezdlerinde tesis edilen teminata ilişkin hususları tesis tarihinden itibaren en geç beş iş günü içinde Müsteşarlığa bildirmekle yükümlüdürler."

Madde 12- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 14'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" Teminatın Kullanılması

Madde 14- Teminat, sigortalıların alacaklarına karşılık teşkil eder ve sigorta şirketlerinin tasfiyesi veya iflası halinde öncelikle tesis edildiği sigorta branşındaki sigortalıların alacaklarının ödenmesine tahsis edilir; artan kısım, diğer branşlara ait bulunan teminata eklenir.

Sigorta şirketlerinin faaliyetlerine son verdiği branşlara ait teminatları o branşa ait tüm borçlarının ödenmiş olması şartıyla Müsteşarlıkça serbest bırakılır.

Teminatlar, sigortalıların tüm alacakları ödenmeden iflas veya tasfiye masasına dahil ve başka nitelikteki alacaklar için dava edilemez veya icra takibine konu olamaz."

Madde 13- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 15'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" Teminat Olarak Kabul Edilebilecek Kıymetler

Madde 15- Aşağıdaki kıymetler teminat olarak kabul edilebilir:

a) Türk lirası olarak nakden tevdiat ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca alım satım konusu yapılan dövizler,

b) Devlet iç ve dış istikraz tahvilleri, Hazine bonoları, gelir ortaklığı senetleri ile Devletçe ihraç edilecek diğer menkul değerler,

c) Sermayesinin en az %51'i Devlete ait şirketlerin hisse senetleri,

d) Müsteşarlıkça kabul edilen diğer sermaye piyasası araçları,

e) Sigorta şirketlerin Türkiye'de sahip olduğu gayrimenkuller.

Bir şirket tarafından ihraç edilmiş menkul kıymetlerin tutarı toplam teminat içinde %10'u aşamaz.

Gayrimenkuller, toplam teminatın yarısını geçemez ve değerlerinin %80'i oranında teminat kabul edilir.

Madde 14- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 20'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Mali Bünyenin Güçlendirilmesi

Madde 20- Bir sigorta veya reasürans şirketinin tesis etmesi gereken teminatı ya da karşılıkları tesis edememesi yahut sözleşmelerden doğan yükümlülüklerini yerine getirememesi veyahut şirketin mali bünyesinin sigortalıların hak ve menfaatlerini tehlikeye düşürecek şekilde zayıfladığının herhangi bir suretle tesbit edilmesi hallerinde Bakan, uygun bir süre vererek ilgili şirketten;

a) Sermayenin artırılmasını, varsa ödenmemiş kısmının ödenmesini, sermayeye mahsuben şirkete ödeme yapılmasını veya kâr dağıtımının durdurulmasını,

b) İştiraklerin veya sabit değerlerin kısmen veya tamamen elden çıkarılmasını,

c) Reasürans anlaşmalarının ve saklama paylarının oran ve miktarlarının değiştirilmesini,

d) Tespit edilecek gündemle genel kurulun toplantıya çağrılmasını,

e) Mali bünyesinin güçlendirilmesine yönelik benzeri diğer tedbirlerin alınmasını,

isteyebilir.

Yönetim kurulu veya müdürler kurulu bu yönde gerekli tedbirleri almak ve aldığı karar ve tedbirleri aylık raporlar halinde Müsteşarlığa bildirmek zorundadır.

Birinci fıkraya göre talep edilen hususların yerine getirilmemesi veya bu tedbirlerin uygulanmasına rağmen mali bünyedeki zayıflamanın devam etmesi yahut şirketin mali bünyesindeki zayıflamanın bu tedbirlerle dahi herhangi bir suretle düzeltilmesine imkân bulunmadığının tespit edilmesi halinde Bakan;

a) Mali bünyeyi zayıflatan karar ve işlemlerin yönetim veya müdürler kuruluna ait olması halinde, yönetim veya denetim veya müdürler kurulu üyelerinden bir kısmını veya tamamını görevden alarak veya yönetim veya denetim veya müdürler kurulu üye sayısını artırarak bu kurullara üye atamaya,

b) Sigorta veya reasürans şirketinin yeni sigorta veya reasürans sözleşmesi yapma yetkisini kaldırmaya,

c) Şirketin faaliyette bulunduğu sigorta branşlarından birine veya tamamına ait sigorta portföyünün teminat ve karşılıkları ile birlikte başka şirket veya şirketlere devrine karar vermeye,

d) Şirketin ruhsatını iptal etmeye,

yetkilidir."

Madde 15- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 22' inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Faaliyete Son Verilmesi ve Tasfiye

Madde 22- Sigorta ve reasürans şirketleri, faaliyetlerine son vermek ve işlemlerini tasfiye etmek istedikleri takdirde, Bakanlıktan izin alarak durumu Türkiye çapında basımı ve dağıtımı yapılan günlük en az iki gazete ile ilân ve sigortalılar ile alacaklılarına tebliğ etmek zorundadırlar.

Faaliyetlerine son vermek üzere izin alan şirketlerin ruhsatları, izin tarihinden itibaren kendiliğinden geçersiz olur ve bu husus Ticaret Sicili Gazetesinde ilân edilir.

Müştaşarlık, lüzümü halinde, iflas idare memurları ile tasfiye memurlarının değiştirilmesini talep edebilir.

Faaliyete son verme ve tasfiye işlemlerinin yürütülmesi sırasında teminatların ve reasürans yolu ile ödenecek tazminatların öncelikle sigortalıların alacaklarına tahsisi için Müşttaşarlıkça gerekli tedbirler alınır.

Tasfiye halinde, en son ilân tarihinden itibaren bir yıl geçtikten ve bütün yükümlülüklerin yerine getirildiğinin belgelendirilmesinden sonra, teminatlar ilgililere iade olunur.

Sigortalılar, teminatlarla karşılanmamış olan alacakları için iflas masasına üçüncü sırada iştirak ederler."

Madde 16- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 23'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" İflas Halinde Hayat Portföyünün Devri ve Teminatların Tamamlanması

Madde 23- Bir sigorta şirketinin iflası halinde, hayat sigorta portföyünün bütün hak ve yükümlülükleriyle devrini kabul eden bir veya birkaç şirket bulunduğu takdirde, tasfiye neticesi beklenmeksizin Müşttaşarlığın izniyle devir yapılır.

İflas eden şirketin portföyü ile birlikte teminatlar da devredilir veya devralan şirket tarafından tesis olunur."

Madde 17- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 24'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Birleşme, Devir ve Portföy Devri

Madde 24- Bir sigorta şirketinin bir veya birkaç sigorta şirketi ile birleşmesi, aktif ve pasifleri ile başka bir şirkete devrolunması, sigorta portföyünü kısmen veya tamamen diğer bir sigorta şirketine devretmesi Bakanlığın iznine bağlıdır.

Reasürans şirketleri de bu hükme tabidir.

Portföy devrine ilişkin anlaşma, sigortalıların hak ve menfaatlerine zarar veren hükümler taşıyamaz.

Bu anlaşmada; devredilecek sigorta sözleşmeleri ve bu sözleşmeler ile ilgili tüm hususlar; portföy ile devredilecek varlıklar ve özellikle portföyle ilgili karşılıklar, yatırım gelirleri ve teminatların tabi olacağı hükümler ve portföy devrinin geçerli olacağı tarih açıkça belirtilir.

Birleşme, devir ve portföy devri talepleri, Resmi Gazete'de ve Türkiye çapında basımı ve dağıtımı yapılan günlük iki gazetede birer hafta ara ile en az ikişer defa yayınlanmak suretiyle duyurulur. İlân tarihinden itibaren üç ay içerisinde gerekçeleri ile itiraz etmeyen sigorta ettirenler

devir işlemini uygun görmüş kabul edilirler. Sigortalı veya lehdarın değiştirilemeyeceği sigorta sözleşmelerinde itiraz hakkı sigortalı veya lehbara aittir.

Portföy devrinin sigorta ettiren veya sigortalı ve lehdarlara hangi usul ve esaslara göre tebliğ edileceği Müsteşarlıkça tesbit edilir.

Bu Kanuna göre devredilen portföyle ilgili olarak devreden tarafından tesis edilen teminat, devralan tarafından varsa eksiği de tamamlanarak ayrıca tesis ettirilmesi kaydıyla serbest bırakılır.

Aktif ve pasifleri ile başka bir şirkete devir olunan, portföylerini devreden, başka bir şirketle birleşen, ruhsatları geçersiz olan sigorta ve reasürans şirketlerinin bu durumları, Müsteşarlıkça Ticaret Sicili Gazetesinden başka Resmi Gazete'de ve Türkiye çapında basımı ve dağıtımı yapılan günlük en az iki gazetede ilân ettirmek suretiyle duyurulur."

Madde 18- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 25'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Karşılıklar

Madde 25- Sigorta ve reasürans şirketleri yangın ve mühendislik sigorta branşlarında verilen deprem teminatı karşılığında aldıkları ve kendi saklama paylarında kalan primlerle bu primlerin net gelirlerini on beş yıl süre ile deprem hasar karşılığı olarak ayırmak zorundadırlar. Deprem hasar karşılıkları ayrılmasına esas primler ve prim gelirlerinin hesaplanma usulleri ile karşılık oranı Müsteşarlıkça belirlenir.

Sigorta ve reasürans şirketleri, bir yıldan uzun süreli hayat sigortaları ve deprem teminatları dışındaki taahhütleri için cari rizikolar karşılığı; tüm sigorta dallarındaki muallak hasarları için muallak hasar karşılığı ayırmak zorundadırlar.

Cari rizikolar karşılığı, yürürlükte bulunan sözleşmeler için tahakkuk etmiş primlerden komisyonlar düşüldükten sonra kalan tutarın gün esasına göre ertesi yıla sarkan kısmından oluşur; ancak poliçe bazında cari rizikolar karşılığının ayrılamaması halinde hesap dönemi itibariyle tahakkuk eden primlerden iptal ve süresi sona eren sözleşmelere ait primlerin düşülmesinden sonra kalan tutar üzerinden nakliyat branşında asgari %25, diğer branşlarda asgari %33.5 oranlarında cari rizikolar karşılığı ayrılır.

Muallak hasarlar karşılığı, tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş tazminat bedellerinden veya bu hesap yapılmamışsa tahmini değerlerinden ibarettir.

Sigorta şirketleri, sigorta acenteleri ve sigortalılar üzerindeki prim alacakları için muhtemel zararlar karşılığı ve hayat branşında faaliyet gösteren sigorta şirketleri Müsteşarlığın uygun göreceği genel kabul görmüş aktüerya hesaplarına göre matematik karşılık ayırmak zorundadır.

Karşılıklar ile bunların kullanımına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle tesbit edilir.

Madde 19- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 26'ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" Prim ve Tarifeler

Madde 26- Hayat sigortaları ve süresi bir yılı aşan sağlık sigortaları ile zorunlu sigortalar dışında kalan sigorta sözleşmelerinde uygulanacak tarifeler sigorta şirketi tarafından serbestce belirlenir.

Bakanlık, sigorta tarife ve talimatlarını ve aracılık komisyon hadlerini tespit ve ilana, sigorta tarifelerini tasdike tabî tutmaya, zorunlu sigortaların tarifelerini serbest bırakmaya ve bu hususlarla ilgili tüm tedbirleri almaya yetkilidir.

Sigorta şirketleri ve sigorta aracılığı hizmeti yapan gerçek ve tüzel kişiler; tanzim edilecek sözleşme, tecditname, zeyilname ve sair işlemler dolayısıyla sigortalılara veya sigorta emrini

verenlere tarifeleri dışında doğrudan doğruya veya dolaylı olarak her ne şekilde olursa olsun risturn ve iskonto yapamayacakları gibi, bu nitelikte telakki edilecek terk, tenzil ve ödemelerde bulunamazlar ve bu gibi menfaatler sağlayamazlar.

Bu Kanuna ve diğer kanunlara göre yapılması zorunlu kılınan sigortaların primleri ile bunların tarife ve talimatları Bakanlıkça tespit olunur ve Resmi Gazete'de yayımlanır.

Hayat sigortası ile süresi bir yılı aşan sağlık sigortasının tarifeleri ile prim, formül ve cetvellerinin uygulamaya konulabilmesi Müsteşarlığın onayına bağlıdır.

Sigorta şirketleri, özellik arzeden sigorta konuları dışında uygulayacakları tarifelerini tespit etmek ve müşterilerinin emrine hazır tutmak zorundadırlar.

Sigorta priminin peşin tahsili esastır. Primin taksitle ödenmesi kararlaştırıldığında taksit tutar ve vadeleri poliçe ile birlikte yazılı olarak sigorta ettirene bildirilir veya bu şartlar poliçe üzerine yazılır.

Prim taksit ve ödeme esasları ile sigorta aracılığı hizmeti yapanlara ödenecek komisyon ve diğer ödemelerin azami miktarı; primlerin tahsiline ve intikaline ilişkin diğer usul ve esaslar, Birliğin görüşü alınarak Müsteşarlıkça belirlenir."

Madde 20- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 27'nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sigorta Acenteleri Tarafından Tahsil Edilen Primler ve Sigorta Acentelerine Sağlanacak Menfaatler

Madde 27- Sigorta acenteleri, bir hafta süresince tahsil ettikleri primlerin komisyon ve ilgili vergiler düşüldükten sonra kalan kısmını, en geç ertesi haftanın son iş gününün bitimine kadar sigorta şirketine intikal ettirmek zorundadırlar. Tahsil ettiği sigorta primini sigorta şirketine bu süre içerisinde intikal ettirmeyen, ilgili mevzuatın asgari peşin tahsilat ve azami vade şartlarına ilişkin hükümlerine aykırı işlem yapan veya sigorta şirketince kendisine verilen yetkilerin dışına çıkarak sözleşme akdeden sigorta acentelerinin acentelik yetkileri sigorta şirketi tarafından kaldırılır ve bu husus sicile işlenmek üzere gerekli bilgi ve belgelerle Birliğe bildirilir. Tahsil ettiği primleri sigorta şirketine intikal ettirme yükümlülüğüne uymayan sigorta acenteleri bu yükümlülüklerini yerine getirmedikçe sigorta acentelik faaliyetine devam edemezler.

Bu madde hükmü uyarınca, acentelik yetkisi aynı yıl içinde ikinci defa kaldırılan acentelere, bu Kanunun 9' uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmü saklı kalmak kaydıyla, bir daha sözleşme yapma ve prim toplama yetkisi verilemez. Bu hükme aykırı hareket eden sigorta şirketleri hakkında 3'üncü maddenin ikinci fıkrasına göre işlem yapılır."

Madde 21- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 28'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" Genel Şartlar, Tarife ve Talimat ve Sigorta Sözleşmesi

Madde 28- Sigorta sözleşmeleri, Müsteşarlıkça onaylanan genel şartlara uygun olarak yapılır.

Sigorta poliçeleri, genel şartları kapsayacak şekilde düzenlenir.

Sigorta şirketleri, kişi ya da kuruluşları sigorta sözleşmesi yapmak için davel veya teşvik amacıyla gerçeğe aykırı, yanıltıcı veya aldatıcı beyan ve tahminde bulunamazlar; her çeşit tarife, broşür, izahname ve diğer belgeler ile reklam ve ilânlarını, taahhütleriyle sigortalıya sağlayacakları hak ve menfaatlerin sınır ve kapsamı dışında bir anlayışa neden olacak şekil ve surette düzenleyemezler.

Acente, broker ve prodüktörler de yukarıdaki fıkra hükmüne uygun hareket etmek zorundadırlar.

Bir sözleşmenin unsurları içerisinde taraflardan birinin bu sözleşmede yeralan herhangi bir hususta sigorta yaptırmaya zorunlu tutulduğu hallerde, sözleşmeye sigortanın belirli bir şirkete yaptırılmasına ilişkin olarak konulmuş şartlar hükümsüzdür.

Hayat sigortalarna ilişkin sözleşmelerin yapılmasına dair teklifnamenin sigorta şirketine ulaştığı tarihten itibaren 30 gün içinde sigorta şirketi tarafından red edilmemesi halinde sigorta sözleşmesi yapılmış olur.

Sigorta şirketleri, ilk defa uygulamaya koyacakları sigorta teminat şart ve esaslarını, uygulamaya başlamadan en geç onbeş gün önce Müsteşarlığa göndermek ve mevzuata ve sigortacılık esaslarına aykırı bulunan veya sigortalıların korunması açısından uygulanmalarında sakınca görülen sigorta teminat şart ve esaslarını, Müsteşarlığın talebi halinde değiştirmek zorundadırlar."

Madde 22- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 29'uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yurtdışında Yaptırılabilir Sigortalar ve Zorunlu Sigortalar

Madde 29- Türkiye'de yerleşik gerçek veya tüzel kişiler, Türkiye'deki sigortalarını, münhasıran Türkiye'de faaliyette bulunan ruhsatlı sigorta şirketlerine ve Türkiye'de yaptırmak zorundadırlar.

Ancak,

- a) İhracat ve ithalat konusu olan mallar için nakliyat sigortaları,
- b) Uçak, helikopter ve gemilerin; dış kredi ile satın alındığı takdirde borcu ödeninceye kadar, yurtdışından finansal kiralama yoluyla getirilmesi halinde ise finansal kiralama sözleşme süresi ile sınırlı olmak üzere yaptırılacak tekne sigortaları,
- c) Gemilerin sorumluluk sigortaları,
- d) Hayat sigortaları,
- e) Kişilerin Türkiye haricinde iken seyahatleri sırasında yaptıracakları ferdi kaza, hastalık ve motorlu taşıt sigortaları,

yurt dışında da yapılabilir.

Gerektiği takdirde bu sigortalara ilişkin esaslar Müsteşarlıkça belirlenir.

Bakanlar Kurulu, kamu yararı açısından gerekli gördüğü hallerde zorunlu sorumluluk sigortaları ihdas edebilir. Bakanlık, zorunlu sigortalarn tarife ve talimatlarını tespit eder.

Zorunlu sigortalara ilişkin uygulama esasları, Bakanlar Kurulu kararlarında belirtilir.

Sigorta şirketleri, faaliyet gösterdikleri branşlarla ilgili zorunlu sigortaları yapmakla yükümlüdürler.

Mesleki nitelikte olsun veya olmasın bir faaliyetin icrası ya da bir şeyin kullanılması için izin veya ruhsat vermeye, bunları denetlemeye yetkili merciler, bu işlerde ilgili zorunlu sigortalarn yaptırılıp yaptırılmadığını araştırmak ve denetlemekle yükümlü olup, zorunlu sigortalarn yaptırmayanların bu izin ve ruhsatlarını iptale de yetkilidirler."

Madde 23- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 30'uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sigorta Denetleme Kurulu

Madde 30- Sigorta ve reasürans şirketleri ile sigortacılık işlemi yapan veya sigortacılık alanında faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişiler, bu Kanun ve diğer kanunların sigortacılıkla ilgili hükümleri yönünden Sigorta Denetleme Kurulu'nun denetimine tabidir.

Sigorta ve reasürans şirketlerinin faaliyetleri, varlıkları, iştirakleri, alacakları, özkaynakları, borçları ile mali bünyeyi ve idari yapıyı etkileyen diğer tüm unsurların tespit ve tahlili Kurul uzman ve uzman yardımcıları ile aktüer ve aktüer yardımcılar tarafından yapılır.

Kurul Başkanı da, kurul uzmanı sıfat ve yetkisine sahiptir.

Sigorta şirketleri, her yıl Mayıs ayının sonuna kadar Denetleme Kurulu'nun giderlerine karşılık olarak, yıllık prim tahakkuklarından, iptaller düşüldükten sonra kalan safi primler tutarının binde üçü oranında denetleme aidatı öderler. Bakanlık gerekli gördüğü takdirde bu oranı azaltabilir.

Denetleme aidatı Bakanlık emrine, bir bankada tesis edilerek fon hesabına yatırılır. Kurul giderlerini aşan fon hesabı bakiyeleri Hazineye irad kaydedilir.

Madde 24- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 32'nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bilgi Verilmesi ve İbraz Yükümlülüğü

Madde 32- Sigorta denetleme uzman ve uzman yardımcıları ile aktüer ve aktüer yardımcılar; sigorta ve reasürans şirketleri ile bunların iştirakleri sigorta aracıları ve bankalar da dahil olmak üzere diğer gerçek ve tüzel kişilerden bu Kanun hükümleri ile ilgili görecekları bütün bilgileri istemeye; bunların tüm defter, kayıt ve belgelerini incelemeye yetkili olup bunlar da istenilen bilgileri incelemeye hazır bulundurmakla ve ibrazla yükümlüdür.

Devlet daire ve kuruluşları, Birlik, Türkiye Motorlu Taşıtlar Bürosu ve benzeri kuruluşlar, görevleri ile ilgili istenecek her türlü bilgiyi gizli de olsa, sigorta denetleme uzman ve yardımcılar ile aktüer ve aktüer yardımcılarına verirler.

Madde 25- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 34'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" İhtisas Komiteleri

Madde 34- Müsteşarlık, Kanunun gerekli kıldığı tarife ve talimatlar ile sigortacılığın geliştirilmesi için araştırma ve inceleme yaptırılması amacıyla sigortacılık konusunda bilgi ve uzmanlık sahibi kişilerden oluşacak ihtisas komiteleri kurabilir.

Komitelerin giderleri, Bakanlıkça onaylanacak esaslar uyarınca Biriğe üye şirketler tarafından karşılanır.

Komitelerin çalışma esasları hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir."

Madde 26- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 37'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" Diğer Sigorta ve Reasürans Aracıları

Madde 37- Sigorta sözleşmelerinde sigortalıyı temsil ederek ve sigorta şirketinin seçiminde tamamen tarafsız ve bağımsız davranarak, tehlikelerin sigorta edilmesi için sigorta sözleşmesi yapmak isteyenlerle sigorta şirketlerini bir araya getiren, sigorta sözleşmesinin akdinden önceki gerekli hazırlık çalışmalarını yapan ve gerektiğinde bu anlaşmaların uygulanmasında, özellikle tazminatın ödenmesinde yardımcı olan gerçek veya tüzel kişilere

sigorta brokeri, bu işleri sigorta şirketleri ile reasürans şirketleri arasında yapanlara da reasürans brokeri denir.

Sigorta ve Reasürans brokerlerinin Müsteşarlıktan ruhsat almaları zorunludur.

Sigorta ettiren ve sigortacıya bağlı olmaksızın çeşitli sigorta dallarında sigorta olmak isteyenlere bilgi vererek sigorta sözleşmesinin şartlarını müzakere ve tehlikenin konusu ve özelliklerine göre sigorta teklifnamesini hazırlamada yardımcı olan ve çalışmalarının karşılığı olarak komisyon alan gerçek veya tüzel kişilere prodüktör denir. Prodüktörlerin faaliyette bulunabilmek için Birlikten Prodüktörlük Belgesi almaları zorunludur.

Broker ve prodüktörler acentelik yapamazlar.

Sigortacılık mevzuatına aykırı hareketlerinden dolayı hapis veya birden fazla ağır para cezası ile cezalandırılanlar ile emniyetli suistimal, dolandırıcılık, karşılıksız çek keşidesi, hırsızlık, zimmet, ihtilâs, rüşvet, irtikap, sahtekârlık gibi yüz kızartıcı suçlardan dolayı mahkûm olanlar, müflisler ve konkordato ilân edenler, brokerlik ve prodüktörlük yapamazlar ve brokerlik ve prodüktörlük yapan tüzel kişilere ortak olamazlar.

Brokerlerin ve Prodüktörlerin işe başlamalarına, kuruluşlarına, faaliyetlerine ve yapamayacakları işlere ilişkin usul ve esaslar ve defter, belge ve kayıt düzeni ile ilişkin diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir."

Madde 27- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 38'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

*** Aktüerler ve Sigorta Hasar Ekspertleri ve Yeşil Kart Hasarları**

Madde 38- İstatistik ve olasılık hesapları yoluyla sigorta rizikolarını ve primlerini hesaplayan kişilere aktüer; sigorta edilen rizikoların gerçekleşmesi sonucunda ortaya çıkan kayıp ve hasarların miktarını, nedenlerini ve niteliklerini tespit ile mutabakatlı kıymet, ön ekspertiz ve gözetim gibi işlemleri mutad meslek halinde yapan kişilere sigorta hasar eksperti denir.

Aktüerlik ve sigorta hasar eksperliği yapabilecek kişilerin nitelikleri, çalışma usul ve esasları ile aktüerlik ve sigorta hasar eksperlik mesleğinin düzenlenmesine ilişkin diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Sigorta hasar ekspertleri, görevlerini açıklık, doğruluk ve tarafsızlık içinde yapmak ve sigortalılar ile sigorta şirketleri arasında taraf oldukları izlenimini yaratacak fiil ve hareketlerden kaçınmak zorundadırlar.

Sigorta hasar ekspertleri, taraflardan birisi ile arasında tarafsızlığını şüpheye düşürecek önemli nedenler veya taraflardan birisi ile Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 245'inci maddesinin 1, 2 ve 3 numaralı bentlerinde yazılı derecelerde akrabalığı veya bir iş ortaklığı varsa, eksperlik görevini kabul edemezler.

Yurt dışında sigortalanmış bulunan ve yerel bürolarca geçerli sigorta sertifikalarını taşıyan motorlu kara taşıt araçları tarafından Türkiye'de neden olunan hasarların tespiti, Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu ekspertleri tarafından yapılır. Bu hasarların tedvir ve tesviyesi; Türkiye'de geçerli Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası limitlerine kadar, münhasıran Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu'na aittir "

Madde 28- 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 39'uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

*** Kayıt Düzeni, Bilanço ile Kâr ve Zarar Cetvelinin İlgili Mercilere Gönderilmesi ve İlanı ile Mali Bünyeye İlişkin Rasyolar**

Madde 39- Sigorta ve reasürans şirketleri, hesaplarını ve yıllık bilançoları ile kâr ve zarar cetvellerini Birlik tarafından hazırlanarak Müsteşarlıkça uygun görülecek tek düzen hesap planı, tip

bilanço ve kâr ve zarar cetvelleri ile bunların uygulanma ve düzenleme esaslarına ilişkin izahnameye uygun olarak tutmak ve düzenlemek zorundadırlar. Bu belgelerdeki değişiklikler de aynı usule tabidir.

Müştaşarlık, sigorta ve reasürans şirketleri ile acenteler ve diğer sigorta ve reasürans aracılarının Türk Ticaret Kanunu'nun veya Vergi Usul Kanunu'nun zorunlu kıldığı defterlerden başka, bazı işlemlerin özel bir deftere kaydetmelerini istemeye ve defterlerin düzenlenmesiyle ilgili usul ve esasları tesbite yetkilidir.

Sigorta sözleşmeleri ve bu sözleşmelere ilişkin primler, primlere ilişkin iptal, tahsilat ve taksitlendirme gibi hususlar, hesaplarda, her bir poliçe itibarıyla ayrı ayrı gösterilir.

Sigorta ve reasürans şirketleri, bilançoları ile kâr ve zarar cetvellerinin denetçilerince onaylanmış birer örneğini, genel kurullarının onayladığı tarihten itibaren bir ay içinde ve yurt çapında basımı ve dağıtımı yapılan günlük iki gazete ile ilân etmek ve bunlarla birlikte yönetim kurulu ve denetçi raporlarının birer örneğini Müştüşarlığa ve Birliğe göndermek zorundadırlar.

Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan yabancı sigorta ve reasürans şirketlerinin faaliyetlerine ait bilançoları ile kâr ve zarar hesapları Türkiye'deki yönetim merkezleri tarafından düzenlenir ve müdürler kurulu tarafından onaylı olarak birinci fıkradaki mercilere verilir ve aynı fıkraya göre ilân olunur. Bu şirketlerin merkezlerinin bilançoları ile kâr ve zarar cetvelleri de kurulu buldukları ülkede yetkili organlarınca onaylandıkları tarihten itibaren aynı mercilere gönderilir.

Hayat sigorta şirketleri tarafından gönderilecek bilanço ile kâr ve zarar cetveline, yetkili bir aktüer tarafından onaylanacak matematik karşılıkları ve sigortalılara dağıtılacak kâr payının özeti gösteren bir belge eklenir.

Gerçeğe uygun olmadığı, aldatıcı veya yanlış düzenlendiği Müştüşarlıkça tesbit edilen bilanço, kâr ve zarar hesaplarının düzeltilmiş şekli, durumun tebliğinden itibaren ilgili şirketçe on gün içinde ilânın yapıldığı gazetelerde yayınlanır.

Sigorta ve reasürans şirketleri, Birliğin görüşü alınarak Müştüşarlık tarafından belirlenecek esaslara ve örneğe uygun olarak hesap özeti düzenlemek zorundadırlar. Hesap özelleri, genel müdür ile sorumlu muhasebeci tarafından imza edilmiş ve denetçiler tarafından ve hayat sigorta şirketlerinde ayrıca bir aktüer tarafından onaylanmış olarak, Müştüşarlıkça belirlenecek süreler içinde Müştüşarlığa ve Birliğe gönderilir.

Müştaşarlık sigorta ve reasürans şirketlerinin ;

- 1) Mali bünyeleri ve kaynaklarının kullanımı ile ilgili düzenlemeler yapmaya ve oranlar tesisine,
- 2) Yüklümlülük karşılama yeterliliklerinin sağlanması için gerekli özkaynak miktarını belirlemeye,
- 3) İştiraklerine, menkul değerlere, gayrimenkullere ve diğer kıymetlere yatırabilecekleri kaynaklarının miktar veya oranlarını belirlemeye,
- 4) Belirleyeceği esaslar ve örneklere uygun olarak her türlü bilgi, cetvel, rapor ve mali tablolar istemeye, gerekli görüldüğü takdirde mali tabloları yayınlamaya,
- 5) Yüklümlülük karşılama yeterliliğinin tesis edilemediği durumlarda prim ve hasarlarla orantılı olarak teminat ayırtmaya ve bununla ilgili usul ve esasları tesbite,
- 6) Konsolide mali tablolar hazırlamaları için gerekli düzenlemeleri yapmaya, konsolidasyona tabi olacak doğrudan ve dolaylı iştirakleri ile yönetim ve denetimine sahip oldukları ortaklıkları, faaliyet alanları ve iştirak oranları itibarıyla belirlemeye ve konsolide mali tabloların ilân edilmesi ile ilgili usul ve esasları tesbite,

7) Bağımsız dış denetim kuruluşlarınca denetlenmelerini düzenlemeye,
yetkilidir."

Madde 29- 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 41'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sigorta Şirketlerinin Faaliyet Sahası ve Aktif Azaltıcı İşlemler Yasağı

Madde 41- Sigorta şirketleri bizzat işgal konularıyla ilgisi olmayan taahhüt ve işlemlere giremezler.

Sigorta şirketlerinin ortakları ve çalışanları şirket statüsü veya genel kurul veya yönetim kurulu kararıyla saptanan hükümler dahilinde personele yapılan ödemeler, yardım veya verilen avanslar hariç şirket kaynaklarını dolaylı veya dolaysız olarak kullanamaz, aktifin değerini düşüren işlemlerde bulunamazlar.

Sigorta şirketleri kendi borçları veya sigorta işlemlerinden doğanlar hariç olmak üzere personeli, ortakları, iştirakleri veya diğer kişi veya kurumlar lehine mal varlığını teminat olarak gösteremez, kefil olamaz ve kredi sağlayamazlar.

Madde 30 - 7397 Sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 58'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" Kovuşturma Usulü

Madde 58- Bu Kanunda yazılı suçlara ilişkin soruşturma Müsteşarlıkça yapılarak durum ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına bir müzekkere ile bildirilir. Müsteşarlık bu başvuruya müdahil sıfatını kazanır.

Müsteşarlık, Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından verilen takipsizlik kararına itiraza yetkilidir.

Bu Kanuna aykırı fiillerden haberdar olan Cumhuriyet Başsavcısı, gerekli soruşturmanın yapılmasını teminen durumu Müsteşarlığa bildirir. Kovuşturmaya devam edilebilmesi, Müsteşarlığın ilk fıkrada belirtilen usul uyarınca yazılı başvuruda bulunmasına bağlıdır. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde savcılık gerekli önlemleri almaya yetkilidir.

Şu kadar ki; acenteler ve diğer sigorta ve reasürans aracılarının bu Kanunda suç sayılan fiilleri hakkında yapılan kovuşturmalarda, bu maddede yazılı usulün uygulanmış olması şartı aranmaz.

Geçici Madde 1- Bu Kanun Hükmünde Karamamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş sigorta ve reasürans şirketleri, en geç 31.12.1997 tarihine kadar sermayelerini 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 2'nci maddesinde tesbit edilmiş olan asgari miktara yükseltmek ve durumlarını aynı Kanun'unun 7'nci maddesinin üçüncü fıkrasına uygun hale getirmek zorundadırlar.

Bu sürenin sonunda hayat ve hayat dışı gruplarında birlikte faaliyet gösteren sigorta şirketlerinden hayat portföylerini sadece hayat grubunda faaliyet gösteren bir sigorta şirketine devretmeyenler yeni hayat sigortası sözleşmesi akdedemezler.

Bu sigorta şirketlerinin hayat portföylerini devralmak üzere kurulacak şirketlerde aranacak asgari ödenmiş sermaye bu Kanun Hükmünde Karamame'nin 2'nci maddesinde yazılı tutandır. Ancak bu halde de 31.12.1999 tarihine kadar bu şirketlerin asgari ödenmiş sermayelerini bu Kanun Hükmünde Karamamenin 2'nci maddesinde öngörülen miktara çıkartılması gerekir.

Geçici Madde 2- Bu Kanun Hükmünde Karamamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren faaliyette bulunacak sigorta şirketleri ile sigorta aracılan durumlarını en geç 31.12.1994 tarihine

Handwritten initials or signature, possibly 'GB', located at the bottom right of the page.

kadar, 7397 sayılı Kanun'un bu Kanun Hükümünde Karamame ile değiştirilen 9'uncu ve 26'ncı maddeleri ile 39'uncu maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerine uygun hale getirmek zorundadırlar.

Durumlarını 7397 Sayılı Kanun'un bu Kanun Hükümünde Karamame ile değişik 9'uncu maddesine uygun olmayan acenteler ile yapılan acentelik sözleşmeleri 31.12.1994 tarihinden itibaren geçersiz olur.

Geçici Madde 3- Bu Kanun Hükümünde Karamame'nin 28'inci maddesindeki düzenlemeler yapıncaya kadar yürürlükteki belge örneklerinin kullanılmasına devam olunur.

Bu Kanun Hükümünde Karamame'nin öngördüğü yönetmelikler bu Kanun Hükümünde Karamame'nin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde yürürlüğe konulur. Bu yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar 7397 sayılı Kanun ile ek ve değişiklikler uyarınca yürürlüğe konulan yönetmeliklerin bu Kanun Hükümünde Karamame'ye aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Geçici Madde 4- Sigorta Denetleme Kurulu'nun statüsü ve personelinin özlük hakları ile ilgili olarak yeni bir düzenleme yapıncaya kadar, 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 344 sayılı Kanun Hükümündeki Karamame ile değişik 30'uncu maddesi hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Geçici Madde 5- Bu Kanun Hükümünde Karamamenin yürürlüğe girdiği tarihte sigorta ve reasürans şirketlerinde genel müdür veya genel müdür yardımcısı olanlar hakkında, aynı görevleri buldukları şirkette veya diğer şirketlerde yürüttükleri sürece, 4'üncü maddede genel müdür ve genel müdür yardımcıları için öngörülen asgari deneyim şartı aranmaz.

Madde 31- 7397 sayılı Kanun'da yer alan "Hazine ve Dışticaret Müsteşarlığı" ifadeleri "Hazine Müsteşarlığı" şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 32- Bu Kanun Hükümünde Karamamenin 20'inci maddesinde primlerin sigorta şirketine intikali için öngörülen azami süre 1.1.1995 tarihinden sonra tahsil edilen primler için geçerli olup bu tarihe kadar sigorta acenteleri tarafından tahsil edilen primlerin sigorta şirketine intikalinde azami mehil tahsilatı takip eden ayın son günüdür.

KANUN HÜKMÜN

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

KHK/

539

Madde 33- Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 34- Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

Prof. Dr. T. Çiller

PROF. DR. T. ÇİLLER
BAŞBAKAN

S. Demirel
SÜLEYMAN DEMİREL
CUMHURBAŞKANI

M. KARAYALÇIN Devlet Bakanı ve Başb. Yrd.	N. CEVHERİ Devlet Bakanı	Y. AKTUNA Devlet Bakanı	A. S. BAKI Devlet Bakanı
I. TEZ Devlet Bakanı	P. SOĞUÇ Devlet Bakanı	M. AKFOL Devlet Bakanı	M. K. UZMAZ Devlet Bakanı
N. KURT Devlet Bakanı	M. KAHRAMAN Devlet Bakanı	A. A. DOĞAN Devlet Bakanı	M. K. KAHRAMAN Devlet Bakanı
E. ŞAHİN Devlet Bakanı	N. TEKİNEL Devlet Bakanı	S. ERDEM Devlet Bakanı	M. K. KAHRAMAN Adalet Bakanı V.
M. GÖLHAN Millî Savunma Bakanı	N. MENTEŞE İçişleri Bakanı	H. ÇETİN Dişçileri Bakanı	I. ATTILA Maliye Bakanı
N. AYAZ Millî Eğitim Bakanı	O. KUMBARACIBAS Bilgi ve İletişim Bakanı	M. K. DOĞAN Sağlık Bakanı	M. KÖSTEBEN Ulaştırma Bakanı
B. ÖZALP Tarım ve Köylüleri Bakanı	M. DOĞULTAY Çal. ve Sos. Gv. Bakanı	İ. TEZ Sanayi ve Ticaret Bakanı V.	V. AKSOY Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
D. F. SAGLAM Kültür Bakanı	A. ATEŞ Turizm Bakanı	H. EKİNCİ Orman Bakanı	M. K. GÖLHAN Devlet Bakanı

Dosya No

101-1/322